

ЗАКОН

О ЕНЕРГЕТИЦИ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се: циљеви енергетске политике и начин њеног остваривања, начин организовања и функционисања тржишта енергије, услови за уредно и квалитетно снабдевање купаца енергијом и услови за остваривање безбедне, поуздане и ефикасне производње енергије, управљање системима преноса, транспорта и дистрибуције енергије и начин обезбеђивања несметаног функционисања и развоја ових система, услови и начин обављања енергетских делатности, услови за остваривање енергетске ефикасности и заштите животне средине у обављању енергетских делатности и надзор над спровођењем овог закона.

Овим законом оснива се Агенција за енергетику и образује се Агенција за енергетску ефикасност.

2. Енергетске делатности

Члан 2.

Енергетске делатности, у смислу овог закона, јесу:

- 1) производња електричне енергије, пренос електричне енергије, управљање преносним системом, организовање тржишта електричне енергије, дистрибуција електричне енергије, управљање дистрибутивним системом за електричну енергију, трговина електричном енергијом;
- 2) производња деривата нафте, транспорт нафте нафтоводима, транспорт деривата нафте продуктоводима, транспорт нафте и деривата нафте другим облицима транспорта, складиштење нафте и деривата нафте, трговина нафтом и дериватима нафте;
- 3) транспорт природног гаса, управљање транспортним системом за природни гас, складиштење природног гаса, управљање складиштем природног гаса, дистрибуција природног гаса, управљање дистрибутивним системом за природни гас, трговина природним гасом;
- 4) производња топлотне енергије, дистрибуција топлотне енергије, управљање дистрибутивним системом за топлотну енергију, снабдевање топлотном енергијом тарифних купаца.

3. Појмови

Члан 3.

Појмови употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) **деривати нафте** – течна или гасовита горива добијена прерадом, дорадом нафте, односно дегазолинажом (моторни бензини, дизел горива, све врсте уља за ложење, гориво за млазне моторе, све врсте петролеја, нафтни кокс, течни нафтни гас и др.);
- 2) **директни далековод** – далековод који повезује произвођача са сопственим погонима, објектом изолованог купца, односно произвођача или испоручиоца са објектима квалификованог купца;
- 3) **директни гасовод, продуктовод, односно топловод** – цеовод који повезује произвођача са објектом изолованог купца природног гаса, течних горива, односно топлотне енергије;
- 4) **дистрибуција** - преношење енергије преко дистрибутивног система ради испоруке енергије купцима, осим снабдевања;
- 5) **енергенти** – природни гас, нафта, деривати нафте, обновљиви и други извори енергије;
- 6) **енергија** – електрична енергија, топлотна енергија ;
- 7) **енергетска дозвола** – дозвола за изградњу енергетских објеката;
- 8) **енергетски систем** – енергетски објекти међусобно повезани тако да чине јединствен техничко–технолошки систем;
- 9) **енергетски субјект** – правно лице, односно предузетник, које је уписано у регистар за обављање једне или више енергетских делатности;
- 10) **испурука** – предаја енергије из објеката једног енергетског субјекта у објекат другог енергетског субјекта или купца;
- 11) **квалификовани купац** – купац који испуњава услове прописане овим законом, купује енергију за сопствене потребе и који може слободно изабрати свог снабдевача енергије;
- 12) **купац** – правно или физичко лице које купује енергију;
- 13) **лиценца** - дозвола за обављање енергетске делатности утврђена овим законом;
- 14) **обновљиви извори енергије** – извори енергије који се налазе у природи и обнављају се у целости или делимично, посебно енергија водотокова, ветра, неакумулирана сунчева енергија, биомаса, геотермална енергија и др.;
- 15) **оператор система** – енергетски субјект који обавља делатност управљања преносним, транспортним или дистрибутивним системом, односно делатност управљања складиштем природног гаса и који обезбеђује системске услуге;

- 16) **оператор тржишта енергије** – енергетски субјект који обавља послове организовања и управљања тржиштем енергије;
- 17) **опрема под притиском** - гасоводи, нафтоводи, продуктоводи, топоводи, парни и вреловодни котлови и друга опрема која функционише под притиском;
- 18) **пренос, односно транспорт енергије** – пренос електричне енергије повезаних система врло високих и високих напона до крајњих потрошача или дистрибутера, односно транспорт гаса, нафте, деривата нафте и топлотне енергије од произвођача или других система, односно терминала до дистрибутивних система или корисника, осим снабдевања;
- 19) **прикључак на систем** – физички прикључак на систем којим се повезује енергетски објекат или објекат купца са преносним, транспортним, односно дистрибутивним системом;
- 20) **приступ систему** – коришћење система ради преноса, односно транспорта, дистрибуције, преузимања и предаје уговорене количине енергије у уговорено време;
- 21) **регулисани приступ треће стране систему** - приступ систему под прописаним и јавно објављеним условима на принципу недискриминације;
- 22) **системске услуге** – услуге које су неопходне за обезбеђивање сигурног, поузданог и стабилног функционисања енергетског система;
- 23) **снабдевање** - куповина и продаја енергије купцима или другим енергетским субјектима;
- 24) **снабдевање енергијом тарифних купца** – куповина и продаја енергије за потребе тарифних купаца;
- 25) **тарифни купац** – купац који купује енергију за сопствене потребе по прописаном тарифном систему;
- 26) **транзит** – пренос, односно транспорт енергије која је пореклом из друге државе, која је намењена трећој држави, а врши се преко територије Републике Србије или пренос, односно транспорт енергије пореклом из друге државе која је намењена тој другој држави, а врши се преко територије Републике Србије;
- 27) **транспорт нафте и деривата нафте другим облицима транспорта** – транспорт нафте, односно деривата нафте свим облицима транспорта осим нафтоводом, односно продуктоводом;
- 28) **трговина** – куповина и продаја енергије (на велико, на мало и увоз и извоз) и посредовање и заступање на тржишту енергије;
- 29) **тржиште енергије** – организована трговина свих облика енергије на територији Републике Србије.

II ЕНЕРГЕТСКА ПОЛИТИКА И ПЛАНИРАЊЕ РАЗВОЈА ЕНЕРГЕТИКЕ

1. Енергетска политика

Члан 4.

Енергетска политика Републике Србије обухвата мере и активности које се предузимају ради остваривања дугорочних циљева у области енергетике, а нарочито:

- 1) сигурног, квалитетног и поузданог снабдевања енергијом и енергентима;
- 2) уравнотеженог развоја енергетских делатности у циљу обезбеђивања потребних количина енергије и енергената за задовољавање потреба купаца енергије и енергената;
- 3) подстицања конкурентности на тржишту на начелима недискриминације, јавности и подстицања конкурентности на тржишту;
- 4) стварања услова за безбедан и поуздан рад и функционисање енергетских система;
- 5) обезбеђивања развоја енергетске инфраструктуре и увођења савремених технологија;
- 6) обезбеђивања услова за унапређење енергетске ефикасности у обављању енергетских делатности и потрошњи енергије;
- 7) стварања транспарентних, атрактивних и стабилних услова за улагања у изградњу, реконструкцију и модернизацију енергетских објеката и система, као и услова за њихово повезивање са енергетским системима других држава;
- 8) стварања услова за стимулисање коришћења обновљивих извора енергије и комбиноване производње електричне и топлотне енергије;
- 9) унапређења заштите животне средине;
- 10) децентрализације у планирању и спровођењу развојних програма у енергетици.

Енергетска политика се спроводи реализацијом Стратегије развоја енергетике Републике Србије, програма остваривања те стратегије и енергетског биланса.

2. Стратегија развоја енергетике

Члан 5.

Стратегијом развоја енергетике Републике Србије одређују се: дугорочни циљеви развоја појединих енергетских делатности, приоритети развоја, извори и начин обезбеђивања потребних количина енергије, односно енергената, подстицајне мере за финансијска улагања у енергетске објекте у којима ће се користити обновљиви извори енергије, подстицајне мере за повећање енергетске ефикасности, услови и начин за обезбеђивање заштите

животне средине и мере за спровођење те заштите и други елементи од значаја за остваривање циљева енергетске политике.

Стратегија развоја енергетике Републике Србије (у даљем тексту: Стратегија) усклађује се са стратегијом развоја Републике Србије, стратегијом просторног развоја Републике Србије, као и стратегијом одрживог коришћења природних добара.

Стратегију доноси Народна скупштина, на предлог Владе Републике Србије, за период од најмање 10 година.

Влада Републике Србије прати реализацију Стратегије и по потреби покреће иницијативу за њено усклађивање са реалним потребама за енергијом и енергентима.

Стратегија се објављује у "Службеном гласнику Републике Србије".

3. Програм остваривања Стратегије

Члан 6.

Влада Републике Србије доноси Програм остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије (у даљем тексту: Програм), на предлог министарства надлежног за послове енергетике (у даљем тексту: Министарство).

Програмом се утврђују: услови, начин и динамика остваривања Стратегије, енергетски објекти које је неопходно изградити и концесије које ће се дати за изградњу енергетских објеката, узимајући у обзир прогнозирану потрошњу енергије и енергената, енергетску ефикасност, могућност коришћења обновљивих извора енергије, могућност коришћења ефикасних технологија за производњу енергије и енергената, стимулисање инвестирања у енергетски сектор, мере за заштиту животне средине и друге елементе од значаја за остваривање Стратегије.

Програм се доноси за период од шест година и усклађује се према реалним потребама за енергијом и енергентима најмање сваке друге године.

Надлежни орган аутономне покрајине предлаже део Програма за остваривање развоја енергетике на својој територији у складу са планом развоја покрајине, који чини саставни део Програма остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије.

Надлежни орган аутономне покрајине, на захтев Министарства, доставља предлог дела Програма за територију аутономне покрајине, у року од 30 дана од дана достављања захтева.

Податке за израду Програма, на захтев Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине, дужни су да доставе енергетски субјекти, Агенција за енергетику, министарства надлежна за одговарајућу област, надлежни органи аутономне покрајине и надлежне управе јединица локалне самоуправе, у року од 30 дана од дана достављања захтева.

Захтев за достављање података из става 6. овог члана садржи врсту података, временски период на који се подаци односе, начин достављања података, као и друге елементе неопходне за израду Програма.

4. Планови развоја

Члан 7.

Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе доносе планове развоја енергетике којима се утврђују потребе за енергијом на свом подручју, као и услови и начин обезбеђивања неопходних енергетских капацитета у складу са Стратегијом и Програмом.

Енергетски субјекти, на захтев надлежних органа аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, дужни су да податке за израду планова развоја из става 1. овог члана доставе аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе, у року од 30 дана од дана достављања захтева.

Захтев за достављање података из става 2. овог члана садржи врсту података, временски период на који се подаци односе, начин достављања података, као и друге елементе неопходне за израду планова.

5. Енергетски биланс

Члан 8.

Енергетским билансом Републике Србије (у даљем тексту: Енергетски биланс Републике) утврђују се годишње потребе енергије, односно енергената које је неопходно обезбедити ради уредног и континуираног снабдевања потрошача, уз уважавање потреба за рационалном потрошњом енергије и енергената и за одрживим развојем енергетике, извори обезбеђивања потребних количина енергије, односно енергената, начин снабдевања појединим врстама енергије и енергентима, потребан ниво залиха и резервних капацитета енергетских објеката за сигурно снабдевање купаца енергијом и енергентима.

Члан 9.

Енергетски биланс Републике доноси Влада Републике Србије, на предлог Министарства, најкасније до краја октобра текуће године за наредну годину.

Надлежни орган аутономне покрајине предлаже део Енергетског биланса Републике који се односи на аутономну покрајину најкасније до краја септембра текуће године за наредну годину.

Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, прати реализацију енергетског биланса и по потреби предлаже мере Влади Републике Србије којима се обезбеђује његово извршавање.

Податке за израду Енергетског биланса Републике, на захтев Министарства, дужни су да доставе енергетски субјекти, Агенција за енергетику, министарства надлежна за одговарајућу област, надлежни органи

аутономне покрајине и надлежне управе јединица локалне самоуправе, у року од 30 дана од дана достављања захтева.

Захтев за достављање података из става 4. овог члана садржи врсту података, временски период на који се подаци односе, начин достављања података, као и друге елементе неопходне за израду Енергетског биланса.

III АГЕНЦИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКУ

1. Оснивање и правни статус

Члан 10.

Оснива се Агенција за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција), као регулаторно тело за обављање послова на унапређивању и усмеравању развоја тржишта енергије на принципима недискриминације и ефикасне конкуренције, праћењу примене прописа и правила за рад енергетских система, усклађивању активности енергетских субјеката на обезбеђивању редовног снабдевања купаца енергијом и услугама и њихову заштиту и равноправан положај, као и других послова утврђених овим законом.

Члан 11.

Агенција има својство правног лица, са правима, обавезама и одговорностима утврђеним овим законом, законима и другим прописима којима се уређује пословање предузећа, као и Статутом Агенције.

Седиште Агенције је у Београду.

Агенција за своје обавезе одговара средствима којима располаже.

Члан 12.

Средства за оснивање и рад Агенције обезбеђују се из прихода остварених од накнада за издавање лиценци, дела тарифе за приступ и коришћење система, као и других прихода које оствари у обављању послова из своје надлежности у складу са законом.

Агенција може остваривати средства и из донација, осим из донација енергетских субјеката или са тим субјектима повезаним лицима.

Приходи из ст. 1. и 2. овог члана утврђују се годишњим финансијским планом Агенције.

Члан 13.

Агенција је самостални правни субјект и функционално је независна од било ког државног органа, енергетских субјеката и корисника њихових производа и услуга, као и од свих других правних и физичких лица.

Агенција је самостална у предузимању организационих и других активности којима се обезбеђује обављање законом утврђених послова.

Члан 14.

Агенција може, у циљу ефикаснијег обављања послова из своје надлежности, организовати обављање послова из свог делокруга преко организационих јединица у местима ван свог седишта.

О организовању послова ван седишта Агенције одлучује Савет Агенције на начин и под условима утврђеним Статутом.

2. Послови Агенције

Члан 15.

Агенција обавља следеће послове:

- 1) доноси тарифне системе за обрачун електричне енергије и природног гаса за тарифне купце, као и тарифне системе за приступ и коришћење система за пренос, транспорт, односно дистрибуцију енергије и објеката за складиштење природног гаса и друге услуге;
- 2) утврђује методологију за одређивање тарифних елемената за обрачун цена електричне енергије и природног гаса за тарифне купце укључујући и цене произведене електричне енергије, односно природног гаса за тарифне купце, као и методологију за одређивање обрачуна цене топлотне енергије која се производи у електранама – топланама (комбиновани процес производње) и испоручује енергетским субјектима за снабдевање топлотном енергијом тарифних купаца;
- 3) утврђује критеријуме и начин одређивања трошкова прикључка на систем за пренос, транспорт и дистрибуцију енергије;
- 4) издаје лиценце за обављање енергетских делатности и доноси акт о одузимању лиценце, под условима утврђеним овим законом, осим за делатности дистрибуције и производње топлотне енергије у топланама и води регистре издатих и одузетих лиценци;
- 5) даје сагласност на правила о раду система, на правила о раду тржишта енергије и на правила о раду система за складиштење природног гаса;
- 6) одлучује по жалби на акт оператора преносног, транспортног, односно дистрибутивног система, о одбијању приступа, као и по жалби на акт енергетског субјекта о одбијању, односно недоношењу одлуке по захтеву за прикључење на систем, као и по жалби на акт о одбијању приступа енергетског субјекта за складиштење природног гаса;
- 7) утврђује минималну годишњу потрошњу енергије којом се стиче статус квалификованог купца, утврђује испуњеност услова за стицање статуса квалификованог купца и води регистар квалификованих купаца.

Послове из става 1. тач. 4) и 6) овог члана Агенција обавља као поверене послове.

Поред послова из става 1. овог члана Агенција обавља и следеће послове: прати примену тарифних система, прикупља и обрађује податке о енергетским субјектима у вези са обављањем енергетских делатности, прати начин поступања енергетских субјеката у погледу раздвајања рачуна и заштите купаца и обавља друге послове у складу са овим законом.

Члан 16.

Агенција је овлашћена да захтева од енергетских субјеката податке и документацију неопходну за извршавање послова Агенције утврђених овим законом. Енергетски субјекти су дужни да те податке доставе Агенцији у року од осам дана од дана пријема захтева за достављање података.

Агенција је дужна да у складу са законом и другим прописима чува тајност комерцијалних и других поверљивих пословних података који су јој достављени за обављање послова из њене надлежности.

3. Управљање Агенцијом

Члан 17.

Агенцијом управља Савет агенције (у даљем тексту: Савет).

Савет има председника и четири члана, који се бирају из реда истакнутих стручњака из области енергетике и из других области од значаја за извршавање послова Агенције.

Члан 18.

Председника и чланове Савета бира Народна скупштина, на предлог Владе Републике Србије.

За председника и чланове Савета могу се бирати лица која су држављани Републике Србије и која имају високо стручно образовање и најмање 10 година радног искуства на пословима из области техничке, правне или економске струке.

Председник, чланови Савета и запослени у Агенцији остварују права и обавезе из радног односа у складу са законом којим се уређују права и обавезе по основу рада.

Члан 19.

Мандат председника и чланова Савета траје пет година, с тим што исто лице може поново бити бирано на период од пет година.

Први мандат два члана Савета траје три године, први мандат друга два члана Савета траје четири године, а први мандат председника

Савета траје пет година, што се утврђује актом Народне скупштине о избору председника и чланова Савета.

Члан 20.

Савет доноси Статут, утврђује организацију рада, број и структуру запослених, усваја финансијски план, извештај о пословању и годишњи рачун, доноси одлуку о организовању рада Агенције ван њеног седишта, доноси препоруке, упутства, смернице и друга општа акта Агенције, утврђује висину накнаде за издавање лиценци, одлучује о питањима из делокруга рада Агенције утврђеним у члану 15. став 1. тач. 1), 3) и 7) овог закона и обавља друге послове утврђене законом и Статутом.

На Статут Агенције и акта из члана 15. став 1. тачка 1) овог закона сагласност даје Влада Републике Србије.

Савет доноси одлуке већином гласова од укупног броја чланова Савета.

Председник Савета заступа Агенцију, руководи радом Савета, организује рад и руководи радом Агенције, предлаже одлуке и друга акта која доноси Агенција, има овлашћења директора у пословима везаним за остваривање права и обавеза запослених и обавља друге послове утврђене законом и Статутом.

Члан 21.

Председник и чланови Савета за рад Агенције и за свој рад одговарају Народној скупштини и најмање једном годишње подносе јој извештај о раду Агенције.

Извештај из става 1. овог члана садржи нарочито извештај о финансијском пословању верификован од стране независног ревизора и финансијски план за наредну годину.

Члан 22.

Финансијским планом утврђују се укупни приходи и расходи Агенције, укључујући и резерве за непредвиђене издатке, као и елементе за одређивање трошкова зарада.

Укупни расходи Агенције обухваћени финансијским планом, укључујући и резерве за непредвиђене издатке, не могу бити већи од трошкова потребних за успешно остваривање надлежности Агенције.

Ако се годишњим обрачуном прихода и расхода Агенције утврди да су укупно остварени приходи Агенције већи од укупно остварених расхода, разлика средстава се преноси у финансијски план као приход за наредну годину, с тим што се извори и висина прихода за наредну годину усклађују са реалним трошковима Агенције за ту годину.

На финансијски план сагласност даје Народна скупштина.

Финансијски план се подноси Народној скупштини најкасније до краја октобра текуће године за наредну годину.

Финансијски план, по добијању сагласности Народне скупштине, објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 23.

Агенција је дужна да обезбеди јавност у раду и доступност информацијама заинтересованим субјектима који за то имају пословни или други правни интерес, које према закону или статуту Агенције немају карактер поверљивости.

Агенција је дужна да у "Службеном гласнику Републике Србије" објављује акта из члана 15. став 1. тач. 1), 2), 3) и 7) овог закона, као и друга акта према одлуци Савета.

Члан 24.

За председника и члана Савета не могу се бирати посланици у Скупштини Србије и Црне Горе, Народној скупштини, као ни посланици у скупштини аутономне покрајине, одборници, друга изабрана и постављена лица, нити функционери у органима политичких странака.

Власници или сувласници у енергетским субјектима, као ни лица којима су брачни другови или деца или сродници у правој линији независно од степена сродства власници или сувласници у енергетским субјектима, не могу бити бирани за председника ни члана Савета.

За председника и чланове Савета не могу се бирати лица правноснажно осуђена за кривична дела против службене дужности, корупције, преваре или за друга кривична дела која их чине неподобним за обављање функције на коју се бирају, а за која су осуђена на казну затвора дуже од шест месеци.

Председник и чланови Савета не могу имати примања од енергетских субјеката.

Председник и чланови Савета, њихови брачни другови или деца или сродници у правој линији независно од степена сродства, не могу бити чланови управе енергетског субјекта.

Народна скупштина може, на образложен предлог Владе Републике Србије, разрешити председника или члана Савета само у следећим случајевима:

- 1) ако је због болести или другог разлога неспособан за обављање дужности у периоду дужем од шест месеци заредом;
- 2) ако буде правноснажно осуђен на казну затвора у трајању дужем од шест месеци или буде осуђен за кривично дело злоупотребе службеног положаја, преваре, корупције, крађе или друго слично кривично дело које га чини недостојним за обављање функције;

- 3) ако се утврди да је, при утврђивању предлога за Савет, кандидат изнео о себи неистините податке или пропустио да изнесе податке о околностима битним за утврђивање предлога за његов избор;
- 4) ако без основаног разлога одбије или пропусти да обавља дужност председника односно члана Савета у периоду од најмање три месеца непрекидно или у току једне године у периоду од најмање шест месеци са прекидима;
- 5) ако се утврди да је у току трајања мандата повредио правила о сукобу интереса утврђена законом.

IV ТРЖИШТЕ И КОНКУРЕНТНОСТ НА ТРЖИШТУ ЕНЕРГИЈЕ

1. Принципи тржишног пословања

Члан 25.

Обављање делатности на тржишту енергије врши се и организује у складу са циљевима развоја енергетских делатности и потребама купаца у Републици Србији за обезбеђивањем квалитетног и сигурног снабдевања енергијом, уз поштовање принципа конкурентности и једнаког правног положаја свих субјеката на том тржишту у поступку остваривања права на изградњу енергетског објекта, односно на прибављање енергетске дозволе за изградњу, права на приступ систему, права на обављање енергетских делатности, на стицање статуса квалификованог купца и у другим случајевима утврђеним овим законом.

2. Енергетска дозвола

Члан 26.

Енергетски објекти се граде у складу са законом којим се уређује просторно планирање и изградња објеката, техничким и другим прописима, а по претходно прибављеној енергетској дозволи која се издаје у складу са овим законом.

Члан 27.

Енергетска дозвола се прибавља за изградњу и реконструкцију следећих објеката:

- 1) објеката за производњу електричне енергије снаге преко 1 MW;
- 2) објеката за производњу деривата нафте;
- 3) директних далековода, нафтовода, продуктовода, гасовода и топловода;
- 4) нафтовода и продуктовода, објеката за складиштење нафте и резервоарског простора за деривате нафте преко 50 тона;
- 5) објеката за транспорт природног гаса, објеката за складиштење природног гаса, објеката за дистрибуцију

природног гаса и објеката за складиштење утечњеног природног гаса;

- 6) објеката за производњу топлотне енергије снаге преко 1 MW и објеката за дистрибуцију топлотне енергије;
- 7) објеката за пренос електричне енергије и објеката за дистрибуцију електричне енергије напона преко 35 kV.

Енергетска дозвола за изградњу објеката из става 1. тачка 7) овог члана може се издати само енергетском субјекту који има лиценцу за обављање делатности преноса и дистрибуције електричне енергије.

Члан 28.

Захтев за издавање енергетске дозволе из члана 27. став 1. тач. 1) – 6) овог закона могу поднети домаћа и страна правна или физичка лица.

Енергетска дозвола може се прибавити и пре стицања права својине, односно права коришћења земљишта на коме се планира изградња енергетског објекта, као и пре издавања акта о урбанистичким условима за изградњу енергетског објекта, односно одобрења за изградњу.

Члан 29.

Енергетску дозволу издаје министар надлежан за послове енергетике (у даљем тексту: Министар).

Енергетска дозвола може се издати под условима да је изградња енергетског објекта за који је поднет захтев за издавање енергетске дозволе по својој врсти и намени у складу са Стратегијом и Програмом.

За енергетске објекте који се граде на основу додељене концесије за изградњу енергетског објекта на одређеном подручју, као и за реконструкцију већ постојећег енергетског објекта, није потребно прибављање енергетске дозволе у смислу овог закона.

Енергетска дозвола се издаје под истим условима домаћим и страним лицима, на начин и по поступку утврђеним овим законом и другим законима, и уз пуно поштовање принципа недискриминације и применом критеријума који морају бити објективни и јавни.

Поверава се јединици локалне самоуправе, граду, односно граду Београду, издавање енергетских дозвола за изградњу објеката из члана 27. тачка 6) овог закона који се граде на њеном подручју.

Члан 30.

Критеријуми за издавање енергетске дозволе за изградњу производних капацитета обухватају нарочито:

- 1) услове у погледу безбедног и несметаног функционисања енергетског система;
- 2) услове за одређивање локације и коришћења земљишта;

- 3) услове заштите животне средине;
- 4) мере заштите здравља људи и безбедности људи и имовине;
- 5) степен енергетске ефикасности;
- 6) услове коришћења примарних извора енергије;
- 7) услове везане за техничку опремљеност и финансијску способност подносиоца захтева да реализује изградњу енергетског објекта.

Ближе критеријуме из става 1. овог члана, као и критеријуме за издавање енергетске дозволе за остале енергетске објекте за чију изградњу се, сагласно овом закону, издаје енергетска дозвола, доноси Министар.

Члан 31.

Енергетска дозвола за изградњу директних далековаода, гасовода, нафтовода, продуктовода или топловода може се издати енергетском субјекту који обавља делатност производње електричне енергије, деривата нафте или топлотне енергије ради повезивања његових објеката са објектима квалификованог купца, изолованог купца, као и сопствених погона и других објеката произвођача, а у циљу снабдевања тих објеката енергијом.

Енергетска дозвола из става 1. овог члана може се издати и квалификованом купцу којем је због техничких или других разлога одбијен приступ преносном, транспортном или дистрибутивном систему, а под условима утврђеним правилима о раду преносног, транспортног или дистрибутивног система.

Издавање енергетске дозволе за изградњу директних далековаода, гасовода, нафтовода, продуктовода или топловода може се одбити ако би та изградња, с обзиром на трасу, простор на коме се гради или услове прикључења, угрозила остваривање циљева заштите животне средине или угрозила сигурност снабдевања тарифних купаца енергијом.

Члан 32.

Захтев за издавање енергетске дозволе садржи нарочито податке о:

- 1) локацији на којој треба да се изгради енергетски објекат;
- 2) року завршетка градње енергетског објекта;
- 3) врсти и капацитету енергетског објекта и о његовој енергетској ефикасности;
- 4) енергентима које ће енергетски објекат користити;
- 5) начину производње и преузимања енергије;
- 6) начину заштите животне средине у току изградње и рада енергетског објекта;
- 7) условима који се односе на престанак рада енергетског објекта;
- 8) висини планираних финансијских средстава за изградњу енергетског објекта и начину обезбеђивања тих средстава.

Министар ближе прописује садржину захтева за издавање енергетске дозволе у зависности од врсте и намене енергетског објекта, начин издавања енергетске дозволе, као и садржину регистра издатих енергетских дозвола и регистра енергетских дозвола које су престале да важе.

Члан 33.

Енергетска дозвола се издаје решењем у року од 30 дана од дана подношења захтева, ако су испуњени услови утврђени овим законом и прописима донетим на основу њега.

На решење из става 1. овог члана може се изјавити жалба Влади Републике Србије, у року од осам дана од дана достављања решења, односно Министарству у случајевима из члана 29. став 5. овог закона.

Енергетска дозвола издаје се са роком важења до две године од дана издавања енергетске дозволе.

На захтев имаоца енергетске дозволе, Министар, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе, града или града Београда, може продужити рок важења енергетске дозволе ако су испуњени услови утврђени овим законом за издавање енергетске дозволе, најдуже за још једну годину. Захтев за продужење подноси се најкасније 30 дана пре истека рока важења енергетске дозволе.

3. Јавни тендер

Члан 34.

Изградња енергетских објеката којима се обезбеђује сигурно и редовно снабдевање енергијом може да се одобри и по спроведеном поступку јавног тендера.

Влада Републике Србије, на предлог Министарства, одлучује о расписивању јавног тендера из става 1. овог члана у случају да се путем издавања енергетских дозвола не може обезбедити планирана динамика изградње енергетских објеката предвиђена Програмом.

Јавни тендер расписује Министарство, односно јединица локалне самоуправе, у складу са одлуком Владе Републике Србије из става 2. овог члана.

Члан 35.

На поступак јавног тендера за изградњу енергетских објеката примењују се одредбе закона којим се уређују концесије.

Избор најповољнијег понуђача врши орган који је расписао јавни тендер.

4. Приступ систему и транзит

Члан 36.

Енергетски субјект који обавља делатност управљања преносним, транспортним или дистрибутивним системом, односно делатност управљања складиштем природног гаса (у даљем тексту: Оператор система), дужан је да омогући приступ треће стране систему на принципу јавности и недискриминације, у складу са техничким могућностима и у зависности од степена оптерећености преносног, транспортног или дистрибутивног система.

Цене приступа и коришћења преносног, транспортног или дистрибутивног система, односно складишта природног гаса, регулисане су и јавне.

Цене за приступ и коришћење система из става 2. овог члана утврђује Оператор система у складу са методологијом за израчунавање цене приступа и коришћења, уз претходно прибављено мишљење Агенције.

На акт о ценама из става 3. овог члана сагласност даје Влада Републике Србије.

Члан 37.

Оператор система може одбити приступ систему ако нема техничких могућности због недостајућих капацитета, због погонских сметњи или због преоптерећености система, односно због угрожене сигурности функционисања система или приговора произвођача енергије у Републици Србији о непостојању реципроцитета.

Подаци о нивоу оптерећења преносног, транспортног или дистрибутивног система или попуњености капацитета складишта природног гаса су јавни.

О одбијању приступа систему Оператор система доноси образложено решење најкасније у року од три дана од дана подношења захтева за приступ систему.

Против решења из става 2. овог члана може се изјавити жалба Агенцији, у року од осам дана од дана достављања решења.

Одлука Агенције донета по жалби је коначна и против ње се може покренути управни спор.

Члан 38.

Оператор преносног, односно транспортног система, дужан је да омогући транзит енергије преко преносног, односно транспортног система којим управља уз поштовање закључених међудржавних конвенција или уговора.

Оператор преносног, односно транспортног система, дужан је да омогући транзит енергије преко система којим управља на принципу регулисаног приступа треће стране, недискриминације и јавности.

Оператор преносног, односно транспортног система може да одбије захтев за транзит енергије, ако нема техничких могућности, због недостајућих капацитета, због погонских сметњи, због преоптерећености преносног, односно транспортног система услед преузетих уговорних обавеза и потрошње енергије купаца на територији Републике Србије, као и због непостојања реципроцитета.

За одбијање захтева за транзит енергије примењује се поступак из члана 37. овог закона.

5. Квалификовани купац

Члан 39.

Купац електричне енергије, односно природног гаса или топлотне енергије, има право на статус квалификованог купца ако је његова укупна потрошња енергије на свим мерним местима, у последњих 12 месеци, била изнад потрошње која је као минимална утврђена на годишњем нивоу за стицање статуса квалификованог купца.

Статус квалификованог купца стиче се на основу акта о испуњености услова из става 1. овог члана, који доноси Агенција.

Акт из става 2. овог члана Агенција је дужна да донесе у року од 30 дана од дана подношења писменог захтева купца за утврђивање статуса квалификованог купца, односно за промену статуса тарифног купца у статус квалификованог купца.

Уз захтев за утврђивање статуса квалификованог купца, купац који није био потрошач енергије, прилаже уговор о куповини енергије којим се утврђује планирани ниво потрошње енергије, а за промену статуса тарифног купца у статус квалификованог купца, акт енергетског субјекта за снабдевање енергијом тарифних купаца о количини утрошене енергије за протеклих 12 месеци.

Акт о утврђивању статуса квалификованог купца Агенција доставља Оператору система, оператору тржишта енергије и енергетском субјекту за снабдевање енергијом тарифних купаца.

Квалификовани купац не може изгубити тај статус док одржава потрошњу енергије изнад минималне потрошње утврђене за стицање статуса квалификованог купца.

Промена утврђеног статуса квалификованог купца у статус тарифног купца, односно статуса тарифног купца у статус квалификованог купца, не може се вршити пре истека рока од 12 месеци од дана последње промене статуса.

V УСЛОВИ И НАЧИН ОБАВЉАЊА ЕНЕРГЕТСКИХ ДЕЛАТНОСТИ

1. Обављање енергетских делатности

Члан 40.

Енергетску делатност може да обавља предузеће, односно друго правно лице или предузетник који је уписан у одговарајући регистар и који има лиценцу за обављање енергетске делатности, ако овим законом није другачије прописано.

Члан 41.

Енергетске делатности које се, у смислу овог закона, сматрају делатностима од општег интереса су: производња електричне енергије, пренос електричне енергије, управљање преносним системом, организовање тржишта електричне енергије, дистрибуција електричне енергије, управљање дистрибутивним системом за електричну енергију, трговина електричном енергијом ради снабдевања тарифних купаца, транспорт нафте нафтоводима, транспорт деривата нафте продуктоводима, транспорт природног гаса, управљање транспортним системом за природни гас, складиштење природног гаса, управљање складиштем природног гаса, дистрибуција природног гаса, управљање дистрибутивним системом за природни гас, трговина природним гасом ради снабдевања тарифних купаца, производња топлотне енергије, дистрибуција топлотне енергије, управљање дистрибутивним системом за топлотну енергију и снабдевање топлотном енергијом тарифних купаца.

Делатности из става 1. овог члана могу обављати јавна и други облици предузећа, део предузећа и предузетник, под условима и на начин утврђен овим законом и прописима донетим на основу овог закона и законом којим се уређује обављање делатности од општег интереса.

Члан 42.

Делатност трговине енергијом за потребе тарифних купаца, као делатност од општег интереса у смислу члана 41. став 1. овог закона, обављају енергетски субјекти којима је актом о оснивању или актом о поверавању обављања енергетске делатности утврђена обавеза снабдевања тарифних купаца електричном енергијом или природним гасом на територији Републике Србије.

У обављању делатности из става 1. овог члана енергетски субјект за снабдевање енергијом тарифних купаца је дужан да обезбеђује неопходне услове за редовно и сигурно снабдевање тарифних купаца електричном енергијом и природним гасом, куповином те енергије од произвођача, трговаца, на организованом тржишту енергије или из увоза.

Енергетски субјект из става 1. овог члана закључује у писменој форми годишње уговоре о куповини енергије за потребе тарифних купаца, у складу са годишњим билансом потреба тарифних купаца које снабдева, осим у случајевима утврђеним овим законом.

Члан 43.

Енергетски субјект који обавља две или више енергетских делатности или који поред енергетске делатности обавља и неку другу делатност која се у смислу овог закона не сматра енергетском делатношћу, дужан је да обезбеди услове прописане законом за обављање сваке од тих делатности.

Енергетски субјект који обавља две или више енергетских делатности дужан је да у својим интерним обрачунима води засебне рачуне за сваку од енергетских делатности које обавља, као и консолидоване рачуне за друге делатности и да сачини биланс са прегледом прихода, расхода и резултата пословања за сваку делатност појединачно, у складу са овим законом и законима којима се уређују пословање привредних субјеката, рачуноводство и ревизија.

Енергетски субјект из става 2. овог члана је дужан да обезбеди независну ревизију биланса за све делатности и да билансе и ревизорске извештаје достави надлежном органу и јавно објави у року и на начин који је утврђен законом којим се уређује рачуноводство и ревизија.

2. Лиценце

Члан 44.

Енергетски субјект може отпочети са обављањем енергетске делатности на основу лиценце коју издаје Агенција, ако овим законом није другачије одређено.

Лиценца се издаје решењем у року од 30 дана од дана подношења захтева за издавање лиценце.

Лиценца садржи нарочито: назив енергетског субјекта, енергетску делатност, списак енергетских објеката, податке о капацитету тих објеката, податке о подручју на коме ће се енергетска делатност обављати и период обављања енергетске делатности.

Против решења из става 2. овог члана може се изјавити жалба Министру у року од 15 дана од дана пријема решења.

Лиценца није потребна за обављање следећих енергетских делатности:

- 1) производњу електричне енергије искључиво за сопствене потребе;
- 2) производњу електричне енергије у објектима снаге до 1 MW;
- 3) транспорт нафте и деривата нафте другим облицима транспорта;
- 4) складиштење нафте и деривата нафте за сопствене потребе;
- 5) трговину на мало течним нафтним гасом у боцама;
- 6) производњу топлотне енергије за сопствене потребе;
- 7) производњу топлотне енергије у објектима снаге до 1 MW.

Члан 45.

Лиценца се издаје на захтев енергетског субјекта за сваку енергетску делатност посебно.

Лиценца се издаје за период од 10 година.

Рок важења лиценце може се продужити на захтев енергетског субјекта.

Захтев из става 3. овог члана подноси се Агенцији најкасније 30 дана пре истека рока на који је издата лиценца.

За издавање лиценце плаћа се накнада чију висину утврђује Агенција у складу са критеријумима и мерилима које доноси.

Члан 46.

Лиценца се издаје енергетском субјекту ако:

- 1) је уписан у одговарајући регистар за обављање делатности, која се у смислу овог закона сматра енергетском делатношћу;
- 2) енергетски објекти и остали уређаји, инсталације или постројења неопходни за обављање енергетске делатности испуњавају услове и захтеве утврђене техничким прописима, прописима о енергетској ефикасности, прописима о заштити од пожара и експлозија, као и прописима о заштити животне средине;
- 3) испуњава прописане услове у погледу стручног кадра за обављање послова техничког руковођења, односно услове у погледу броја и стручне оспособљености запослених лица за обављање послова на одржавању објеката за транспорт и дистрибуцију природног гаса, као и послова руковоаоца у тим објектима;
- 4) располаже финансијским средствима која су неопходна за обављање енергетске делатности или докаже да их може обезбедити у обиму потребном за обављање енергетске делатности за чије обављање је поднео захтев за издавање лиценце;
- 5) у последње три године које претходе години у којој је поднет захтев, енергетском субјекту који већ обавља делатност није одузета лиценца за обављање исте енергетске делатности;
- 6) чланови органа управљања и руковођења нису били правноснажно осуђени за кривична дела у вези са обављањем привредне делатности.

Доказе о испуњености услова из става 1. овог члана енергетски субјект прилаже уз захтев за издавање лиценце.

Доказ о испуњености услова из става 1. тач. 2) и 3) овог члана је извештај надлежног инспектора.

Члан 47.

Стручна оспособљеност за обављање послова на одржавању објеката за транспорт и дистрибуцију природног гаса, као и послова руковалаца у тим објектима из члана 46. став 1. тачка 3) овог закона, проверава се полагањем стручног испита.

Стручни испит се полаже пред комисијом коју образује Министар, односно старешина надлежног органа аутономне покрајине за лица која су запослена код енергетског субјекта који има седиште на територији аутономне покрајине.

Министар прописује ближе услове, програм и начин полагања стручног испита из става 2. овог члана, као и услове у погледу стручног кадра из члана 46. став 1. тачка 3) овог закона.

Члан 48.

Лиценца за обављање енергетске делатности може се привремено одузети ако енергетски субјект престане да испуњава један или више услова из члана 46. став 1. овог закона, ако цену енергије, односно услуга обављања енергетских делатности не одређује у складу са тарифним системом или супротно одобреним, односно прописаним ценама, ако енергетске системе не одржава у исправном и безбедном стању и у складу са техничким прописима којима се уређују услови експлоатације, као и у случају непридржавања других прописаних услова обављања енергетских делатности утврђених овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

О привременом одузимању лиценце из става 1. овог члана Агенција доноси решење и одређује рок за отклањање недостатака због којих се привремено одузима лиценца, а који не може бити дужи од 60 дана од дана уручења решења.

Решење о привременом одузимању лиценце због неиспуњавања услова из члана 46. став 1. тач. 1), 2) и 3) овог закона Агенција доноси на предлог надлежног инспектора.

Лиценца за обављање енергетске делатности одузеће се трајно ако енергетски субјект, у року који је одређен актом о привременом одузимању лиценце из става 3. овог члана, не отклони недостатке због којих је лиценца привремено одузета.

О трајном одузимању лиценце из става 4. овог члана Агенција доноси решење.

Против решења из ст. 3. и 5. овог члана може се изјавити жалба Министру у року од осам дана од дана достављања решења.

Члан 49.

Ако би престанак рада енергетског субјекта коме је привремено одузета лиценца могао да угрози редовно и сигурно снабдевање енергијом, животе и здравље људи или да проузрокује тешке поремећаје у привреди, Агенција може, по прибављеном мишљењу Министарства и надлежне инспекције, решењем одобрити енергетском субјекту да настави обављање

енергетске делатности до обезбеђења услова за отклањање штетних последица престанка рада енергетског субјекта, али не дуже од рока утврђеног актом из члана 48. став 2. овог закона.

Против решења из става 1. овог члана може се изјавити жалба Министру.

Жалба не одлаже извршење решења.

Ако би престанак обављања енергетске делатности од општег интереса од стране енергетског субјекта коме је трајно одузета лиценца могао да угрози редовно и сигурно снабдевање енергијом, живот и здравље људи или да проузрокује тешке поремећаје у привреди, Влада Републике Србије, на предлог Министра, може посебним актом одредити други енергетски субјект који има лиценцу за обављање исте енергетске делатности да обавља енергетску делатност на подручју на коме је енергетску делатност обављао енергетски субјект коме је трајно одузета лиценца.

У случају из става 4. овог члана, актом Владе Републике Србије утврђују се права и обавезе енергетског субјекта који је одређен за обављање енергетске делатности од општег интереса на одређеном подручју, време у којем ће обављати делатност, као и права власника енергетског објекта којем је одузета лиценца, ако постоји потреба за коришћењем његовог енергетског објекта у обављању енергетске делатности од стране субјекта који је одређен актом Владе Републике Србије.

Члан 50.

Министар прописује ближе услове из члана 46. став 1. тачка 3) овог закона, начин издавања и одузимања лиценце, као и начин вођења регистра издатих и одузетих лиценци.

3. Прикључење објеката на преносни, транспортни и дистрибутивни систем

Члан 51.

Прикључење објекта на преносни, односно транспортни или дистрибутивни систем, врши се на основу одобрења енергетског субјекта на чији систем се прикључује објекат уз сагласност Оператора система.

Енергетски субјект на чији систем се прикључује објекат купца или објекат произвођача енергије одобриће прикључење у смислу става 1. овог члана ако утврди да уређаји и инсталације објекта који се прикључује испуњавају услове прописане законом, техничким и другим прописима којима се уређују услови и начин експлоатације тих објеката.

Члан 52.

Одобрење за прикључење објекта издаје се решењем на захтев правног или физичког лица чији се објекат прикључује.

Енергетски субјект за пренос, односно транспорт или дистрибуцију енергије је дужан да одлучи по захтеву за прикључење у року од 30 дана од дана пријема писменог захтева.

Против решења из става 1. овог члана може се поднети жалба у року од 15 дана од дана достављања решења.

Жалба се подноси Агенцији.

Одлука Агенције по жалби је коначна и против ње се може покренути управни спор.

Члан 53.

Одобрење за прикључење објекта на преносни, транспортни или дистрибутивни систем садржи нарочито: место прикључења, начин и техничке услове прикључења, место и начин мерења испоручене енергије, рок прикључења и трошкове прикључка.

Технички и други услови прикључења на преносни, транспортни или дистрибутивни систем уређују се у складу са овим законом, техничким и другим прописима донетим у складу са овим законом.

Члан 54.

Мерни уређаји, односно мерно–регулациона станица, представља место предаје енергије и место разграничења одговорности за предату енергију између енергетских субјеката међусобно, односно између енергетског субјекта и купца енергије.

Мерне уређаје, односно мерно–регулационе станице за прикључење објекта купаца, односно произвођача енергије на систем обезбеђује енергетски субјект за пренос, транспорт, односно дистрибуцију, и дужан је да их као своја средства угради, одржава, баждари и врши мерење испоручене енергије.

Члан 55.

Трошкове прикључка из члана 53. став 1. овог закона сноси подносилац захтева за прикључење.

Висину трошкова из става 1. овог члана утврђује енергетски субјект за пренос, односно транспорт или дистрибуцију енергије у складу са методологијом за утврђивање трошкова прикључка коју доноси Агенција.

Методологијом из става 2. овог члана утврђују се начин и ближи критеријуми за обрачун трошкова прикључка, а у зависности од одобрене инсталисане снаге, места прикључка, потребе за извођењем радова или потребе за уграђивањем неопходне опреме и других објективних критеријума.

Члан 56.

Енергетски субјект који снабдева енергијом објекат купца и купац енергије закључују уговор о продаји електричне енергије, природног гаса

или топлотне енергије пре прикључења објекта купца на преносни, односно транспортни или дистрибутивни систем.

Енергетски субјект је дужан да прикључи објекат купца на преносни, транспортни, односно дистрибутивни систем у року од 15 дана од дана закључења уговора о продаји енергије, под условом да је купац испунио обавезе утврђене одобрењем за прикључење, као и да објекат купца испуњава све техничке и друге прописане услове.

Ако енергетски субјект не прикључи објекат купца на преносни, транспортни, односно дистрибутивни систем у року из става 1. овог члана, надлежни инспектор, на захтев купца проверава, у року од 15 дана од дана подношења захтева, испуњеност услова за прикључење и ако утврди да су испуњени сви услови за прикључење, наложиће енергетском субјекту да, без одлагања, изврши прикључење објекта.

Енергетски субјект је дужан да прикључи објекат произвођача енергије на преносни, транспортни, односно дистрибутивни систем у року и под условима утврђеним уговором који закључе.

Члан 57.

Уговор из члана 56. став 1. овог закона закључује се у писменој форми и садржи, поред елемената утврђених законом који уређује облигационе односе и следеће елементе: време прикључења, права и обавезе у погледу количине енергије која се испоручује, динамике и квалитета испоруке, трајање уговора и услове продужења уговора, права и обавезе у случају престанка уговора, обавезе енергетског субјекта за снабдевање енергијом тарифних купаца у случају неиспуњења обавеза у погледу квалитета и континуитета испоруке, обавезе купца у случају неиспуњења обавеза плаћања, услова и начина преузимања и коришћења енергије, права и обавезе у случају привремене обуставе испоруке енергије, начина мерења, обрачуна и услова плаћања преузете енергије, начина информисања о промени тарифа, цена и других услова испоруке и коришћења енергије, као и друге елементе у зависности од специфичности и врсте услуга које пружа снабдевач.

На односе који нису уређени уговором из става 1. овог члана примењиваће се одредбе овог закона и других прописа донетих у складу са овим законом.

Члан 58.

Забрањено је прикључење на преносни, транспортни или дистрибутивни систем објеката за чију изградњу, односно коришћење није прибављено одобрење за изградњу у складу са законом.

Члан 59.

У случају потребе за прикључење привремених објеката, градилишта, сличних објеката, као и објеката за које је одобрен пробни рад у складу са посебним законом може се издати одобрење за привремено прикључење објекта.

На услове, начин и поступак издавања одобрења за привремено прикључење и испоруку енергије примењују се одговарајуће одредбе овог закона, других прописа донетих на основу овог закона и правила о раду преносног, транспортног, односно дистрибутивног система.

4. Права и обавезе купаца

Члан 60.

Купац има право да захтева у случају техничких или других сметњи у испоруци енергије, чији узрок није на објекту купца, да се те сметње отклоне у примереном року.

Као примерени рок у којем је енергетски субјект обавезан да отклони сметње у испоруци енергије купцима сматра се рок од 24 часа, а најдуже два дана од дана пријема обавештења о сметњи.

Сметњама у испоруци енергије у смислу става 1. овог члана не сматрају се прекиди у испоруци енергије настали због примене мера из члана 72. тач. 3) и 4) овог закона.

Члан 61.

Купац је дужан да енергију користи под условима, на начин и за намене утврђене уговором о продаји енергије, законом и другим прописима донетим на основу овог закона.

Члан 62.

Купац је дужан да омогући овлашћеним лицима енергетских субјеката приступ мерним уређајима и инсталацијама, као и месту прикључка ради читавања, провере исправности, отклањања кварова, замене и одржавања уређаја и обуставе испоруке енергије.

Члан 63.

У случају техничких или других сметњи у испоруци енергије чији је узрок на објекту купца или у случају када купац не извршава уговорне обавезе, енергетски субјект за пренос, односно транспорт или дистрибуцију обуставиће испоруку енергије купцу, под условима и на начин прописан овим законом и другим прописима донетим у складу са овим законом.

Пре обуставе испоруке енергије купцу мора бити достављена писмена опомена у којој је одређен рок за отклањање уочених неправилности и недостатака.

Рок из става 2. овог члана не може бити краћи од три дана од дана достављања опомене.

5. Неовлашћено коришћење енергије

Члан 64.

Забрањено је самовласно прикључивање објеката, уређаја или инсталација на преносни, транспортни или дистрибутивни систем.

Забрањено је коришћење енергије без или мимо мерних уређаја или супротно условима утврђеним уговором у погледу поузданог и тачног мерења преузете енергије.

Члан 65.

Када енергетски субјект за пренос, транспорт, односно дистрибуцију утврди да правно или физичко лице неовлашћено користи енергију у смислу члана 64. овог закона дужан је да, без одлагања, искључи такав објекат са преносног, транспортног или дистрибутивног система.

VI ЦЕНЕ ЕНЕРГИЈЕ И УСЛУГА

Члан 66.

Цене енергије и услуга које врше енергетски субјекти у обављању енергетских делатности су слободне или регулисане.

Цене енергије за квалификоване купце су слободне и утврђују се уговором који закључују квалификовани купац и снабдевач.

Цене деривата нафте су слободне.

Цене по којима се енергија испоручује тарифним купцима и цене услуга које врше енергетски субјекти из члана 42. став 1. овог закона су регулисане.

Цене по којима се енергија испоручује тарифним купцима и цене услуга које се врше за тарифне купце утврђује енергетски субјект за снабдевање енергијом тарифних купаца, по претходно прибављеном мишљењу Агенције.

Влада Републике Србије даје сагласност на акт о ценама из става 5. овог члана.

Члан 67.

Тарифним системом утврђују се елементи за обрачун и начин обрачуна испоручене енергије тарифним купцима, као и елементи за обрачун и начин обрачуна извршених услуга за потребе квалификованих купаца.

Тарифни елементи за обрачун енергије и услуга садрже оправдане трошкове пословања који чине трошкове амортизације, одржавања, изградње, реконструкције и модернизације објеката, осигурања, горива, заштите животне средине и друге трошкове пословања којима се обезбеђује

одговарајућа стопа и рок повраћаја средстава од инвестиција у енергетске објекте.

Елементи тарифног система исказују се у тарифним ставовима на основу којих се врши обрачун преузете енергије, односно извршених услуга у обављању енергетских делатности за обрачунски период.

Тарифним системом се могу одредити различити тарифни ставови, зависно од количине и врсте преузете енергије, снаге и других карактеристика преузете енергије, сезонске и дневне динамике испоруке, места преузимања и начина мерења.

Члан 68.

Тарифним системима одређују се тарифни ставови за обрачун цена:

- 1) производње електричне енергије за потребе тарифних купаца, преноса електричне енергије, управљања преносним системом и системских услуга, дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом;
- 2) транспорта нафте нафтоводима и транспорта деривата нафте продуктоводима;
- 3) производње природног гаса за потребе тарифних купаца, транспорта природног гаса, управљања транспортним системом и системских услуга, складиштења природног гаса, управљања складиштем природног гаса, дистрибуције природног гаса и управљања дистрибутивним системом;
- 4) дистрибуције топлотне енергије, управљања дистрибутивним системом и испоруке топлотне енергије.

Члан 69.

Тарифни ставови за испоручену енергију за исту категорију тарифних купаца једнаки су на целој територији Републике Србије.

Одредба става 1. овог члана не односи се на тарифне ставове за обрачун испоручене топлотне енергије.

Време примене различитих дневних тарифних ставова за испоручену енергију тарифним купцима може се разликовати, али је дужина примене сваког тарифног става за исту категорију тарифних купаца иста на целој територији Републике Србије.

Члан 70.

Тарифне системе за обрачун испоручене енергије, односно извршених услуга обављања енергетских делатности, доноси Агенција уз сагласност Владе Републике Србије.

Тарифне системе за обрачун испоручене топлотне енергије, односно извршених услуга, доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе, града, односно града Београда.

VII УСЛОВИ ИСПОРУКЕ ЕНЕРГИЈЕ И МЕРЕ У СЛУЧАЈУ ПОРЕМЕЋАЈА НА ТРЖИШТУ ЕНЕРГИЈЕ

Члан 71.

Влада Републике Србије прописује ближе услове испоруке електричне енергије и природног гаса купцима, као и мере које се предузимају у случају да је угрожена сигурност испоруке електричне енергије и природног гаса купцима услед поремећаја у функционисању енергетског система или поремећаја на тржишту енергије.

Ближе услове испоруке топлотне енергије, као и мере које се предузимају у случају кад је угрожена сигурност испоруке топлотне енергије купцима услед поремећаја у функционисању система за испоруку топлотне енергије доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе, града, односно града Београда.

Члан 72.

Условима испоруке електричне енергије и природног гаса ближе се уређују:

- 1) услови и начин давања одобрења за прикључење на системе;
- 2) услови и начин прикључења привремених објеката, градилишта и објеката у пробном раду;
- 3) мере које се предузимају у случају краткотрајних поремећаја услед хаварија и других непредвиђених ситуација због којих је угрожена сигурност функционисања енергетског система, као и због непредвиђених и неопходних радова на одржавању енергетских објеката или неопходних радова на проширењу система;
- 4) мере које се предузимају у случају наступања опште несташице енергије због околности из члана 76. овог закона;
- 5) услови и начин обуставе испоруке енергије;
- 6) услови и начин рационалне потрошње и штедње енергије;
- 7) услови и начин предузимања мера и редослед ограничења испоруке енергије, као и мере штедње и рационалне потрошње енергије у случају опште несташице енергије;
- 8) услови снабдевања објеката купаца којима се не може обуставити испорука енергије због неизвршених обавеза за испоручену енергију или у другим случајевима;
- 9) начин регулисања међусобних односа између испоручиоца и купца коме се не може обуставити испорука енергије;
- 10) начин мерења испоручене енергије;
- 11) начин обрачуна неовлашћено преузете енергије;
- 12) начин обавештавања купаца у случајевима из тач. 3), 4), 5), 6) и 7) овог члана;

13) други услови и мере за снабдевање купаца енергијом.

Члан 73.

Мере из члана 72. тач. 3) и 4) овог закона спроводе се на основу планова ограничења испоруке електричне енергије и природног гаса.

Планове из става 1. овог члана доноси Оператор система у сарадњи са енергетским субјектом који обавља делатност преноса, односно транспорта или дистрибуције енергије.

Члан 74.

Одлуку о примени мера из члана 72. тачка 3) овог закона доноси Оператор система.

Члан 75.

Одлуку о примени мера из члана 72. тачка 4) овог закона доноси Влада Републике Србије, на предлог Министарства, а по претходном обавештењу Оператора система о наступању околности за примену ових мера.

Одлука из става 1. овог члана и план ограничења испоруке електричне енергије, односно природног гаса којим се спроводе мере из члана 72. тачка 4) овог закона објављују се у средствима јавног информисања најкасније 24 часа пре почетка примене мера на које се одлука односи.

Члан 76.

У случају када је угрожена сигурност снабдевања купаца или функционисање енергетског система због недовољне понуде на тржишту енергије или наступања других ванредних околности, Влада Републике Србије прописује мере ограничења испоруке електричне енергије, односно природног гаса или посебне услове увоза или извоза појединих врста енергије, начин и услове за образовање и контролу цена, обавезу испоруке само одређеним корисницима или посебне услове обављања енергетских делатности.

У случају из става 1. овог члана, Влада Републике Србије одређује начин обезбеђивања, односно изворе средстава за накнаду штете која може настати за енергетске субјекте који спроводе ове мере, као и услове и начин доделе средстава по основу накнаде штете.

Мере из става 1. овог члана могу трајати док трају околности због којих су прописане, односно док трају последице настале услед тих околности.

VIII ЗАШТИТА ЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА

Члан 77.

Енергетски субјект који користи и одржава енергетске објекте има право преласка преко непокретности другог власника ради извођења

радова на одржавању, контроли исправности објекта, уређаја, постројења или опреме и извођења других неопходних радова и употребе непокретности на којој се изводе наведени радови само док ти радови трају.

Власник непокретности је дужан да омогући приступ енергетским објектима из става 1. овог члана и да трпи извршење радова из става 1. овог члана.

Енергетски субјект из става 1. овог члана је дужан да плати надокнаду за коришћење непокретности из става 1. овог члана и да надокнади штету коју нанесе власнику непокретности у току извођења радова, чију висину утврђују споразумно.

У случају да власник непокретности и енергетски субјект не постигну споразум у смислу става 3. овог члана, одлуку о томе доноси надлежни суд.

Члан 78.

Надлежни орган може наложити измештање енергетског објекта само у случају изградње објеката саобраћајне, енергетске и комуналне инфраструктуре, објеката за потребе одбране земље, водопривредних објеката и објеката за заштиту од елементарних непогода и других објеката који се у смислу закона о експропријацији сматрају објектима од општег интереса, а који се, због природних или других карактеристика, не могу градити на другој локацији, као и у случају изградње објеката и извођења радова на експлоатацији рудног блага.

У случају из става 1. овог члана трошкове измештања енергетског објекта, подразумевајући и трошкове градње, односно постављања тог енергетског објекта на другој локацији, сноси инвеститор објекта због чије изградње се измешта енергетски објекат.

Члан 79.

Забрањена је изградња објеката који нису у функцији обављања енергетских делатности, као и извођење других радова испод, изнад или поред енергетских објеката, супротно закону, као и техничким и другим прописима.

Забрањено је засађивање дрвећа и другог растиња на земљишту изнад, испод или на непрописној удаљености од енергетског објекта.

Власници и носиоци других права на непокретностима су дужни да редовно уклањају дрвеће и друго растиње које угрожава рад енергетског објекта.

Власник, односно корисник енергетског објекта је дужан да о трошку власника односно носиоца других права на непокретностима врши уклањање дрвећа и другог растиња које угрожава рад енергетског објекта ако њихово уклањање и поред опомене не изврши власник, односно носилац других права на непокретностима.

Власници и носиоци других права на непокретностима које се налазе испод, изнад или поред енергетског објекта не могу предузимати

радове или друге радње којима се онемогућава или угрожава рад и функционисање енергетског објекта без претходног одобрења енергетског субјекта који је власник, односно корисник енергетског објекта.

Одобрење за извођење радова издаје енергетски субјект из става 5. овог члана на захтев власника или носиоца других права на непокретностима које се налазе испод, изнад или поред енергетског објекта, у року од 15 дана од дана подношења захтева.

Против решења из става 6. овог члана може се поднети жалба Министру у року од 15 дана од дана уручења решења подносиоцу захтева.

IX ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Производња електричне енергије

1) Произвођачи електричне енергије

Члан 80.

Производња електричне енергије обухвата производњу у хидроелектранама, термоелектранама, електранама–топланама и електранама на обновљиве изворе енергије или отпад.

Енергетски субјект који обавља делатност производње електричне енергије (у даљем тексту: Произвођач електричне енергије) дужан је да производне капацитете одржава у исправном стању, да обезбеди њихову сталну погонску и функционалну способност и безбедно коришћење, као и да се придржава свих услова и мера утврђених техничким и другим прописима и стандардима, правила за рад и других прописа који се односе на услове експлоатације те врсте и намене објекта, њихову безбедност и услове заштите животне средине утврђене законом и другим прописима.

Члан 81.

Произвођач електричне енергије коме је актом о оснивању или актом о поверавању утврђена обавеза производње електричне енергије за потребе тарифних купаца дужан је да произведену електричну енергију испоручује енергетском субјекту за снабдевање електричном енергијом тарифних купаца, у складу са годишњим уговором који закључују.

Количине електричне енергије које енергетски субјекти из става 1. овог члана обезбеђују за потребе тарифних купаца утврђују се консолидованим годишњим билансом потреба за електричном енергијом свих тарифних купаца електричне енергије на територији Републике Србије.

Ако се делатност производње електричне енергије и делатност трговине електричном енергијом ради снабдевања тарифних купаца обављају у истом правном субјекту, консолидовани биланс потреба за електричном енергијом свих тарифних купаца на територији Републике Србије утврђује се годишњим програмом пословања тог правног субјекта.

Ако енергетски субјект из става 1. овог члана не може да произведе потребне количине електричне енергије за тарифне купце енергетски субјект за снабдевање електричном енергијом тарифних купаца је дужан да електричну енергију обезбеђује куповином од других произвођача у земљи, куповином на слободном тржишту електричне енергије или из увоза.

Енергетски субјект из става 1. овог члана може да електричну енергију изнад уговорених количина за потребе тарифних купаца продаје на слободном тржишту електричне енергије.

Члан 82.

Ако се поред делатности производње електричне енергије у истом енергетском субјекту обављају и делатности управљања дистрибутивним системом, дистрибуције и трговине електричном енергијом, у обављању свих тих делатности енергетски субјекти морају поступати у складу са чланом 43. овог закона.

Члан 83.

Произвођач електричне енергије који врши системске услуге за потребе оператора преносног система дужан је да закључи уговор о вршењу системских услуга са оператором преносног система у писменој форми.

2) Повлашћени произвођачи електричне енергије

Члан 84.

Повлашћени произвођачи електричне енергије су произвођачи који у процесу производње електричне енергије користе обновљиве изворе енергије или отпад, произвођачи који производе електричну енергију у електранама, које се у смислу овог закона сматрају малим електранама и произвођачи електричне енергије који истовремено производе електричну и топлотну енергију, под условом да испуњавају критеријуме у погледу енергетске ефикасности.

Влада Републике Србије ближе прописује услове за стицање статуса повлашћеног произвођача и критеријуме за оцену испуњености тих услова.

Захтев за стицање статуса повлашћеног произвођача, уз који се достављају докази о испуњености услова из става 2. овог члана, произвођач електричне енергије подноси Министру, који је дужан да у року од 30 дана од дана подношења захтева донесе решење о поднетом захтеву.

Против решења из става 3. овог члана може се изјавити жалба Влади Републике Србије у року од 15 дана од дана достављања решења.

Члан 85.

Министарство води регистар повлашћених произвођача електричне енергије, који садржи нарочито податке о: постројењима за производњу електричне енергије, локацији на којој се налазе, инсталисаној снази електране, времену предвиђеном за експлоатацију, условима изградње и

експлоатације за то постројење, врсти енергента који користи и субјектима који обављају енергетску делатност производње електричне енергије у тим објектима.

Члан 86.

Повлашћени произвођачи електричне енергије имају право приоритета на организованом тржишту електричне енергије у односу на друге произвођаче који нуде електричну енергију под једнаким условима.

Повлашћени произвођачи електричне енергије имају право на субвенције, пореске, царинске и друге олакшице, у складу са законом и другим прописима којима се уређују порези, царине и друге дажбине, односно субвенције и друге мере подстицаја.

3) Мале електране

Члан 87.

Мале електране, у смислу овог закона, јесу електране снаге до 10 MW.

Мале електране могу бити прикључене на дистрибутивни систем под условима одређеним овим законом и имају право да произведену електричну енергију продају преко дистрибутивног система.

Члан 88.

Изградњу малих електрана и производњу електричне енергије у тим електранама могу вршити правна лица и предузетници под условима утврђеним овим законом.

2. Пренос електричне енергије и управљање преносним системом

Члан 89.

Преносни систем електричне енергије чини мрежа високог напона од 400 kV, 220 kV и део мреже 110 kV, као и други енергетски објекти, телекомуникациони систем, информациони систем и друга инфраструктура неопходна за функционисање електроенергетског система.

Члан 90.

Енергетски субјект који обавља делатност преноса електричне енергије дужан је да одржава преносни систем и интерконективне далеководе са другим системима у исправном стању, да обезбеди сталну погонску спремност и функционисање преносног система у целини, да предузима све прописане мере безбедности у току коришћења преносног система и других капацитета који су у функцији преноса, као и мере за заштиту животне средине, и да обезбеђује развој преносног система у складу са плановима развоја за период од пет година.

Планом развоја из става 1. овог члана утврђују се: динамика изградње нових и реконструкција постојећих енергетских објеката у преносном систему, извори средстава и други услови за развој преносног система.

Подаци о планираним активностима у вези развоја преносног система достављају се оператору преносног система.

Члан 91.

Делатност управљања преносним системом на територији Републике Србије врши оператор преносног система.

Члан 92.

Оператор преносног система одговоран је нарочито за:

- 1) утврђивање техничко–технолошких услова за повезивање електроенергетских објеката, уређаја и постројења у јединствен систем;
- 2) обезбеђење системских услуга (регулациона резерва, регулација фреквенције и снаге размене, регулација напона и друго);
- 3) оперативно управљање преносним системом;
- 4) усаглашавање погонске манипулације у преносном систему са енергетским субјектом за пренос;
- 5) паралелни рад електроенергетског система Републике Србије и суседних електроенергетских система;
- 6) праћење стања производних, преносних и дистрибутивних објеката, уз одобравање распореда ремонта објеката преносног система;
- 7) обезбеђивање сигурности функционисања електроенергетског система;
- 8) решавање проблема преоптерећења преносног система, уз обезбеђивање равноправног положаја свих субјеката;
- 9) остваривање сарадње са оператором тржишта електричне енергије при планирању рада и обрачуна преузете електричне енергије;
- 10) усклађивање одступања потреба за електричном енергијом од уговорених количина;
- 11) неопходне измене редоследа ангажовања производних капацитета у случају угрожене сигурности функционисања електроенергетског система, хаварија, већих одступања потрошње од уговорених количина, као и у случајевима дефинисаним чланом 76. овог закона.

Члан 93.

Енергетски субјект који обавља делатност преноса електричне енергије истовремено је и оператор преносног система и дужан је да се у

обављању сваке од тих делатности придржава прописаних обавеза из члана 43. овог закона.

Оператор преносног система је независан у обављању делатности управљања преносним системом у односу на активности везане за обављање делатности преноса електричне енергије, у смислу организације и самосталности у доношењу одлука које се односе на управљање системом.

Ако енергетски субјект из става 1. овог члана послује у систему интегрисаних, односно повезаних енергетских субјеката, чланови његове управе не могу учествовати у управљању матичним предузећем и другим енергетским субјектима која послују у том систему, а обављају делатности производње, дистрибуције и трговине електричном енергијом.

Оператор преносног система из става 1. овог члана може да обавља делатност трговине електричном енергијом која је неопходна за вршење системских услуга ради сигурног, поузданог и стабилног функционисања система.

Члан 94.

Оператор преносног система, по прибављеној сагласности Агенције, доноси правила о раду преносног система која садрже нарочито: техничке услове за прикључење енергетских објеката за производњу, пренос и дистрибуцију електричне енергије и објеката купаца на преносни систем, правила о приступу треће стране преносном систему, техничке и друге услове за сигурно и безбедно функционисање система, начин утврђивања и остваривања системских услуга, поступање у кризним ситуацијама, функционалне захтеве и класу тачности мерних уређаја, као и начин мерења електричне енергије.

Правила из става 1. овог члана објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 95.

Оператор преносног система дужан је да поступа према произвођачима електричне енергије и купцима те енергије на начин којим се обезбеђује њихов равноправан положај, уз поштовање принципа јавности.

Оператор преносног система је дужан да своје обавезе обезбеђивања системских услуга извршава на принципу минималних трошкова и недискриминације енергетских субјеката од којих обезбеђује системске услуге и у складу са уговором који закључује са енергетским субјектима који врше системске услуге.

Члан 96.

Оператор преносног система води евиденцију о погонској спремности производних објеката и капацитета преносног система, врши прогнозу потрошње електричне енергије и сачињава извештај о потребама за електричном енергијом и новим преносним капацитетима и о томе извештава Агенцију, на њен захтев.

Члан 97.

Оператор преносног система дужан је да обезбеди тајност комерцијалних и пословних података енергетских субјеката и купаца енергије, као и других података који су му доступни у обављању делатности.

3. Организовање тржишта електричне енергије

Члан 98.

Куповина и продаја електричне енергије врши се директно између енергетских субјеката или на организованом тржишту електричне енергије, на основу уговора о продаји електричне енергије.

Организовање тржишта електричне енергије на територији Републике Србије врши оператор тржишта електричне енергије.

На организованом тржишту електричне енергије учествују: произвођачи електричне енергије, енергетски субјект за снабдевање електричном енергијом тарифних купаца, трговци електричном енергијом и квалификовани купци електричне енергије.

Члан 99.

Енергетски субјекти су дужни да оператору тржишта електричне енергије пријаве све уговоре о продаји, увозу, извозу и транзиту електричне енергије закључене директно између уговорних страна пре почетка његове примене.

Оператор тржишта електричне енергије врши евидентирање свих закључених уговора о продаји електричне енергије на тржишту електричне енергије.

Члан 100.

Оператор тржишта електричне енергије одговоран је за ефикасно организовање тржишта електричне енергије, за управљање системом куповине и продаје електричне енергије према условима тржишног пословања, као и за развој организованог тржишта електричне енергије, уз поштовање принципа јавности и недискриминације.

Члан 101.

Оператор тржишта електричне енергије доноси правила о раду тржишта електричне енергије уз претходну сагласност Агенције.

Правила из става 1. овог члана објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Оператор тржишта електричне енергије је дужан да обезбеди тајност комерцијалних и пословних података енергетских субјеката и купаца енергије, као и других података који су му доступни у обављању делатности.

Влада Републике Србије уређује организацију и рад оператора тржишта електричне енергије, услове и начин пословања субјеката на организованом тржишту енергије и друге услове којима се обезбеђује функционисање тржишта електричне енергије у складу са овим законом.

До доношења акта из става 4. овог члана, Влада Републике Србије може да, за обављање послова оператора тржишта електричне енергије, одреди енергетски субјект који обавља делатности преноса и управљања преносним системом, у ком случају је тај енергетски субјект дужан да се придржава прописаних обавеза из члана 43. овог закона.

4. Дистрибуција електричне енергије и управљање дистрибутивним системом

Члан 102.

Дистрибутивни систем електричне енергије чини нисконапонска мрежа, средње напонска мрежа и део 110 kV мреже, као и други енергетски објекти, телекомуникациони систем, информациони систем и друга инфраструктура неопходна за функционисање дистрибутивног система.

Члан 103.

Енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције електричне енергије (у даљем тексту: Дистрибутер електричне енергије) одговоран је за одржавање, функционисање и развој дистрибутивног система, усклађен са потребама купаца којима испоручује електричну енергију на одређеном подручју и да планом развоја који доноси за период од пет година утврђује начин и динамику изградње новог и реконструкцију постојећег дистрибутивног система и других дистрибутивних објеката.

Члан 104.

Дистрибутер електричне енергије дужан је да испоручује електричну енергију свим купцима електричне енергије на подручју на којем обавља ту делатност, на принципима јавности и недискриминације.

Дистрибутер електричне енергије утврђује са енергетским субјектом за снабдевање тарифних купаца електричном енергијом годишњи биланс потреба тарифних купаца којима испоручује електричну енергију на свом дистрибутивном подручју и, у складу са утврђеним билансом, закључује годишњи уговор о куповини електричне енергије за потребе тих купаца.

Дистрибутер електричне енергије је дужан да закључи уговор са тарифним купцима којима испоручује електричну енергију у складу са одредбама члана 57. овог закона и у прописаним роковима.

Члан 105.

Дистрибутер електричне енергије обавља и делатност управљања дистрибутивним системом преко оператора дистрибутивног система и делатност трговине на мало електричном енергијом за потребе купаца на подручју које снабдева електричном енергијом.

Члан 106.

Оператор дистрибутивног система је дужан да обезбеди тајност комерцијалних и пословних података енергетских субјеката и купаца енергије, као и других података који су му доступни у обављању делатности.

Члан 107.

Начин управљања и начин обезбеђивања погонске спремности система за дистрибуцију електричне енергије уређује се правилима о раду дистрибутивног система.

Правила о раду дистрибутивног система доноси оператор дистрибутивног система уз сагласност Агенције.

Правила из става 2. овог члана објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 108.

Правилима о раду дистрибутивног система утврђују се нарочито: технички услови за прикључење корисника на систем, технички услови за повезивање са преносним системом, технички и други услови за безбедан погон дистрибутивног система и за обезбеђивање поуздане и континуиране испоруке електричне енергије купцима, поступци у кризним ситуацијама, правила о приступу треће стране дистрибутивном систему, функционални захтеви и класа тачности мерних уређаја, начин мерења електричне енергије и други услови.

X НАФТА И ДЕРИВАТИ НАФТЕ

1. Обављање делатности

Члан 109.

Енергетски субјекти који обављају енергетске делатности производње деривата нафте, транспорта нафте нафтоводима, транспорта деривата нафте продуктоводима, транспорта нафте и деривата нафте другим облицима транспорта, складиштења нафте, деривата нафте и течног нафтног гаса и трговине нафтом и дериватима нафте дужни су да користе и одржавају енергетске објекте у складу са техничким прописима и стандардима који се односе на делатност коју обављају, као и условима заштите животне средине утврђеним законом и другим прописима.

Одредбе овог закона не односе се на субјекте који користе сабирно-транспортне и складишне системе нафте на експлоатационим пољима.

2. Транспорт нафте и деривата нафте

Члан 110.

Енергетски субјекти који обављају делатност транспорта нафте нафтоводом или делатност транспорта деривата нафте продуктоводом дужни су да у плану развоја, који се доноси за период од пет година, утврде динамику изградње нових и реконструкцију постојећих транспортних капацитета, изворе средстава и друге услове за развој транспортног система и одговорни су за остваривање плана развоја.

Члан 111.

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводом доноси правила о раду транспортног система која садрже нарочито: техничке услове за прикључење на систем за транспорт нафте, техничке услове за безбедно функционисање система, поступке у случају хаварије, правила о приступу треће стране систему за транспорт нафте, функционалне захтеве и класу тачности мерних уређаја, начин мерења нафте и друге услове транспорта.

На правила о раду из става 1. овог члана сагласност даје Агенција.

Правила из става 1. овог члана објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 112.

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводом дужан је да омогући транзит нафте нафтоводом на принципу регулисаног приступа треће стране, недискриминације и јавности уз поштовање закључених међудржавних конвенција или уговора.

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводом може одбити приступ трећој страни по захтеву за транзит нафте нафтоводима ако постоје техничко–технолошка ограничења, ако су капацитети нафтовода попуњени, или због преузетих уговорних обавеза и потрошње нафте од стране купаца на територији Републике Србије.

За одбијање захтева за транзит нафте нафтоводом примењује се поступак из члана 37. овог закона.

Члан 113.

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводом дужан је да обезбеди тајност комерцијалних и пословних података енергетских субјеката и купаца енергије, као и других података који су му доступни у обављању делатности.

4. Сигурност снабдевања и оперативне резерве

Члан 114.

Енергетски субјекти који снабдевају купце дериватима нафте и купци деривата нафте који производе електричну или топлотну енергију дужни су да поред обавезних резерви према посебном закону обезбеде и оперативне резерве које су најмање једнаке петнаестодневним просечним потребама тих купаца у претходној години.

Оперативне резерве деривата нафте користе се за обезбеђење сигурности снабдевања енергијом становништва и привреде.

Министар ближе прописује услове и начин обезбеђења, коришћења и обнављања оперативних резерви деривата нафте.

XI ПРИРОДНИ ГАС

1. Обављање делатности

Члан 115.

Енергетски субјекти који обављају енергетске делатности транспорта природног гаса, управљања транспортним системом, складиштења природног гаса, управљања складиштем природног гаса, дистрибуције природног гаса и управљања дистрибутивним системом за природни гас дужни су да користе и одржавају енергетске објекте у складу са техничким прописима и стандардима који се односе на делатност коју обављају, условима заштите од пожара и експлозија, као и условима заштите животне средине утврђеним законом и другим прописима.

Одредбе овог закона не односе се на субјекте који користе сабирно–транспортне системе на експлоатационим пољима за производњу природног гаса.

Члан 116.

Енергетски субјект који снабдева тарифне купце природним гасом дужан је да купи потребне количине природног гаса за тарифне купце на подручју које снабдева природним гасом.

Енергетски субјект из става 1. овог члана купује природни гас од домаћих произвођача природног гаса, из увоза или на тржишту.

Енергетски субјект из става 1. овог члана дужан је да утврди годишњи биланс потреба свих тарифних купаца на основу појединачних биланса испоручилаца природног гаса за тарифне купце, да закључи уговоре о куповини природног гаса према утврђеним билансним потребама тарифних купаца и да закључи годишње уговоре са испоручиоцима природног гаса за тарифне купце у писменој форми.

Вишак купљеног природног гаса енергетски субјект из става 1. овог члана може да прода на тржишту природног гаса.

2. Транспорт природног гаса и управљање транспортним системом

Члан 117.

Систем за транспорт природног гаса чини мрежа цевовода, други енергетски објекти, телекомуникациони и информациони систем и друга инфраструктура неопходна за транспорт природног гаса радног притиска већег од 16 бара (у даљем тексту: транспортни систем природног гаса).

Саставни део транспортног система природног гаса може бити и део мреже цевовода и других енергетских објеката у којима је радни притисак природног гаса између шест и 16 бара.

Члан 118.

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта природног гаса одговоран је за безбедан транспорт природног гаса од улаза у транспортни систем природног гаса до места на којем врши испоруку природног гаса енергетском субјекту који обавља делатност дистрибуције природног гаса, односно места на којем врши испоруку природног гаса купцу прикљученом на транспортни систем, као и за функционисање, одржавање и развој система за транспорт природног гаса, у складу са техничким прописима и стандардима који се односе на делатност коју обавља и условима заштите животне средине утврђеним законом и другим прописима.

Енергетском субјекту који обавља делатност транспорта природног гаса може се актом о оснивању, односно актом о поверавању обављања тих делатности, утврдити и обавеза обављања делатности складиштења и дистрибуције природног гаса.

Члан 119.

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта природног гаса дужан је да у плану развоја, који се доноси за период од пет година, утврди динамику изградње нових и реконструкцију постојећих енергетских објеката за транспорт природног гаса, изворе средстава и друге услове за развој транспортног система.

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта природног гаса одговоран је за остваривање плана развоја из става 1. овог члана.

Члан 120.

Делатност управљања транспортним системом природног гаса на територији Републике Србије врши оператор транспортног система природног гаса.

Оператор транспортног система природног гаса може да обавља и делатност транспорта природног гаса и у том случају је дужан да се у обављању сваке од тих делатности придржава прописаних обавеза из члана 43. овог закона.

Ако оператор транспортног система обавља и делатност транспорта природног гаса, у обављању делатности управљања транспортним системом независан је у погледу организације и доношења одлука које се односе на обављање делатности управљања транспорта природног гаса, у односу на обављање делатности транспорта природног гаса.

Оператор из става 1. овог члана може да обавља и делатност трговине природним гасом која је неопходна за вршење системских услуга ради сигурног, поузданог и стабилног функционисања система.

Члан 121.

Оператор транспортног система природног гаса одговоран је нарочито за:

- 1) утврђивање техничко–технолошких услова за повезивање гасоводних објеката, уређаја и постројења;
- 2) регулацију протока и притиска природног гаса;
- 3) оперативно управљање транспортним системом природног гаса;
- 4) усаглашавање погонске манипулације у транспортном систему са енергетским субјектом за транспорт;
- 5) усаглашавање рада транспортног система природног гаса Републике и суседних гасоводних транспортних система;
- 6) праћење техничке и функционалне спремности транспортних и дистрибутивних објеката, уз одобравање распореда ремонта транспортних објеката;
- 7) обезбеђивање сигурности функционисања транспортног система;
- 8) покривање одступања између текуће потрошње и уговорених количина природног гаса;
- 9) коришћење, одржавање и унапређивање система за надзор и управљање транспортним системом природног гаса.

Члан 122.

Ако оператор транспортног система природног гаса, односно комбиновани оператор система за транспорт, дистрибуцију и складиштење природног гаса послује у систему интегрисаних, односно повезаних енергетских субјеката, чланови његове управе не могу учествовати у управљању матичним предузећем и другим енергетским субјектима који послују у том систему, а обављају делатности дистрибуције, трговине и складиштења природног гаса.

Члан 123.

Оператор транспортног система природног гаса доноси правила о раду транспортног система природног гаса, уз сагласност Агенције.

Правила из става 1. овог члана садрже нарочито: техничке услове за прикључење на транспортни систем природног гаса, техничке услове за безбедно функционисање тог система, поступке у случају хаварије,

правила о приступу треће стране транспортном систему природног гаса, функционалне захтеве и класу тачности мерних уређаја, начин мерења природног гаса и начин утврђивања системских услуга.

Правила из става 1. овог члана објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 124.

Оператор транспортног система природног гаса је дужан да обезбеди тајност комерцијалних и пословних података енергетских субјеката и купаца енергије, као и других података који су му доступни у обављању делатности.

3. Складиштење и управљање складиштем природног гаса

Члан 125.

Енергетски субјект који обавља делатност складиштења природног гаса дужан је да обезбеђује услове за безбедно складиштење, функционисање и одржавање складишта природног гаса у складу са техничким прописима и стандардима који се односе на делатност коју обављају, као и условима заштите животне средине утврђене законом и другим прописима.

Члан 126.

Енергетски субјект који обавља делатност складиштења природног гаса дужан је да у плану развоја, који се доноси за период од пет година, утврди динамику изградње нових и реконструкцију постојећих објеката за складиштење природног гаса, изворе средстава и друге услове за развој складишта природног гаса.

Енергетски субјект који обавља делатност складиштења природног гаса одговоран је за остваривање плана развоја из става 1. овог члана.

Члан 127.

Делатност управљања складиштем природног гаса обавља оператор складишта природног гаса.

Оператор складишта природног гаса одговоран је за :

- 1) регулацију притиска и количина у оба циклуса рада;
- 2) оперативно управљање радом складишта;
- 3) усаглашавање погонске манипулације са оператором транспортног система;
- 4) праћење и обезбеђивање функционалне спремности надземних и подземних делова складишта;
- 5) доношење правила о раду и приступу треће стране складишним капацитетима;

- 6) рационално и економично коришћење складишних капацитета.

Правила о раду складишта природног гаса доноси оператор складишта уз сагласност Агенције .

Члан 128.

Оператор складишта природног гаса је дужан да обезбеди тајност комерцијалних и пословних података енергетских субјеката и купаца природног гаса, као и других података који су му доступни у обављању делатности.

4. Дистрибуција природног гаса

Члан 129.

Дистрибутивни систем природног гаса чини мрежа цевовода, други енергетски објекти, телекомуникациона, информациона и друга инфраструктура неопходна за дистрибуцију природног гаса радног притиска мањег од шест бара.

Саставни део дистрибутивног система природног гаса може бити и део мреже цевовода и других енергетских објеката у којима је радни притисак природног гаса између шест и 16 бара.

Члан 130.

Енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције природног гаса дужан је да испоручује природни гас свим купцима на подручју на којем обавља ту делатност на принципима јавности и недискриминације.

Енергетски субјект из става 1. овог члана који обавља делатност дистрибуције природног гаса на основу акта о поверавању обављања те делатности закљученог у складу са законом којим се уређују облици организовања и обављања делатности од општег интереса, дужан је да се у обављању те делатности придржава поред услова утврђених овим законом и услова утврђених тим актом.

Енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције природног гаса одговоран је за редовну и безбедну дистрибуцију природног гаса, функционисање, одржавање и развој система за дистрибуцију природног гаса уз обавезу примене техничких прописа и стандарда за делатност коју обављају, као и услова заштите животне средине утврђених законом и другим прописима.

Енергетски субјект који врши испоруку природног гаса врши техничку контролу унутрашњих гасних инсталација у објекту купца у складу са техничким прописима и правилима рада који се односе на изградњу, одржавање и коришћење унутрашњих гасних инсталација.

Купац је дужан да обезбеди одржавање унутрашњих гасних инсталација у свом објекту поверавањем тих послова предузећу, односно другом правном лицу или предузетнику које има најмање три запослена лица

одговарајуће стручне спреме са положени стручним испитом у смислу члана 47. овог закона.

Члан 131.

Енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције природног гаса дужан је да израђује и доноси развојне планове за изградњу новог и реконструкцију постојећег система за дистрибуцију природног гаса, за период од пет година.

Енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције природног гаса одговоран је за остваривање плана развоја из става 1. овог члана.

Члан 132.

Делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас обавља оператор дистрибутивног система.

Енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције природног гаса може да обавља и делатност управљања дистрибутивним системом за природни гас.

Члан 133.

Оператор дистрибутивног система за природни гас је дужан да обезбеди тајност комерцијалних и пословних података енергетских субјеката и купаца енергије, као и других података који су му доступни у обављању делатности.

Члан 134.

Оператор дистрибутивног система за природни гас доноси правила о раду дистрибутивног система уз сагласност Агенције.

Правилима о раду дистрибутивног система утврђују се нарочито: технички услови за прикључење корисника на систем, технички услови за повезивање са транспортним системом, технички и други услови за безбедан погон дистрибутивног система и за обезбеђивање поузданог и континуираног снабдевања купаца природним гасом, поступци у кризним ситуацијама, правила о приступу треће стране дистрибутивном систему, функционални захтеви и класа тачности мерних уређаја, начин мерења природног гаса и друго.

Правила из става 1. овог члана објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

5. Комбиновани оператор система

Члан 135.

Делатност управљања транспортним, дистрибутивним и складишним системом за природни гас може обављати један оператор, као комбиновани оператор система.

Енергетском субјекту који обавља делатности транспорта и складиштења природног гаса може се актом о оснивању, односно актом о поверавању обављања тих делатности утврдити и обавеза да обавља и делатност комбинованог оператора система.

У случају из става 2. овог члана енергетски субјект је дужан да се у обављању делатности транспорта, управљања транспортним системом, дистрибуције и управљања дистрибутивним системом и управљања складиштем природног гаса придржава прописаних обавеза из члана 43. овог закона, осим у случају када енергетски субјект снабдева мање од 100.000 купаца природног гаса.

Члан 136.

Комбиновани оператор система доноси правила о раду транспортног система и дистрибутивног система, као и правила о раду складишног система на које сагласност даје Агенција.

Правилима о раду из става 1. овог члана утврђује се и начин усклађивања рада сваког од тих система.

XII ТОПЛОТНА ЕНЕРГИЈА

1. Производња топлотне енергије

1) Произвођачи топлотне енергије

Члан 137.

Енергетски субјект који производи топлотну енергију (у даљем тексту: Произвођач топлотне енергије) дужан је да производне капацитете, подстанице и друге инсталације одржава у исправном стању, да обезбеди њихову сталну погонску и функционалну способност и безбедно коришћење у складу са техничким и другим прописима и стандардима који се односе на услове експлоатације те врсте објеката и инсталација, њихову безбедност и услове заштите животне средине утврђене законом и другим прописима.

Члан 138.

Произвођач топлотне енергије коме је актом о оснивању или актом о поверавању обављања делатности производње топлотне енергије утврђена обавеза производње топлотне енергије за тарифне купце дужан је да произведену топлотну енергију испоручује енергетском субјекту који обавља делатност снабдевања тарифних купаца топлотном енергијом према годишњем билансу потреба тарифних купаца.

Произвођач топлотне енергије из става 1. овог члана и енергетски субјект који обавља делатност снабдевања тарифних купаца топлотном енергијом, ако се те делатности не обављају у истом правном субјекту, закључују годишњи уговор о продаји топлотне енергије за потребе тарифних купаца у писменој форми.

2) Повлашћени произвођачи топлотне енергије

Члан 139.

Повлашћени произвођачи топлотне енергије су произвођачи који у процесу производње топлотне енергије користе обновљиве изворе енергије или отпад и при томе испуњавају услове у погледу енергетске ефикасности.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе, града, односно града Београда прописује услове за стицање статуса повлашћеног произвођача топлотне енергије, критеријуме за стицање испуњености тих услова и утврђује начин и поступак стицања тог статуса.

Члан 140.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе, града, односно града Београда води регистар повлашћених произвођача топлотне енергије, који садржи нарочито податке о: постројењима за производњу топлотне енергије, локацији на којој се налазе, инсталисаној снази топлане, времену предвиђеном за експлоатацију, условима изградње и експлоатације за то постројење, врсти примарног извора који користи и субјектима који обављају енергетску делатност производње топлотне енергије у тим објектима.

Члан 141.

Повлашћени произвођачи топлотне енергије имају право на субвенције, пореске, царинске и друге олакшице, у складу са законом и другим прописима којима се уређују порези, царине и друге дажбине, односно субвенције и друге мере подстицаја.

2. Дистрибуција топлотне енергије

Члан 142.

Енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције топлотне енергије (у даљем тексту: Дистрибутер топлотне енергије) обавља и делатност управљања дистрибутивним системом за топлотну енергију и делатност снабдевања топлотном енергијом тарифних купаца под условима утврђеним овим законом и прописима које доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе, града, односно града Београда.

Дистрибутер топлотне енергије дужан је да врши дистрибуцију топлотне енергије свим купцима топлотне енергије на подручју на којем обавља ту делатност и да управља дистрибутивним системом на принципима јавности и недискриминације.

Члан 143.

Дистрибутер топлотне енергије одговоран је за одржавање, функционисање и развој дистрибутивног система усклађеног са потребама купаца којима испоручује топлотну енергију на одређеном подручју.

Дистрибутер топлотне енергије дужан је да својим планом развоја утврђује начин и динамику изградње новог и реконструкцију постојећег

дистрибутивног система и других дистрибутивних капацитета за период од пет година.

Дистрибутер топлотне енергије одговоран је за остваривање плана развоја из става 2. овог члана.

Члан 144.

Дистрибутер топлотне енергије у обављању делатности управљања дистрибутивним системом доноси Правила о раду дистрибутивног система уз сагласност надлежног органа јединице локалне самоуправе, града, односно града Београда .

Правилима о раду дистрибутивног система утврђују се нарочито: технички услови за прикључење корисника на систем, технички услови за повезивање са произвођачем, технички и други услови за безбедан погон дистрибутивног система и за обезбеђивање поузданог и континуираног снабдевања купаца топлотном енергијом, поступци у кризним ситуацијама, функционални захтеви и класа тачности мерних уређаја, као и начин мерења топлотне енергије.

Правила из става 1. овог члана објављују се у гласилима јединица локалне самоуправе, града, односно града Београда.

Члан 145.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе, града, односно града Београда својим прописом утврђује услове и начин обезбеђивања континуитета у снабдевању топлотном енергијом купаца на свом подручју, права и обавезе произвођача и дистрибутера топлотне енергије, права и обавезе купаца топлотне енергије, одређује орган који доноси тарифне системе, издаје лиценце и који даје сагласност на цене топлотне енергије и прописује друге услове којима се обезбеђује редовно и сигурно снабдевања купаца топлотном енергијом, у складу са законом.

Јединица локалне самоуправе, града, односно града Београда може за обављање делатности производње топлотне енергије, дистрибуције и управљања дистрибутивним системом и снабдевања купаца топлотном енергијом основати један енергетски субјект.

У случају из става 2. овог члана актом о оснивању утврђују се услови и начин обављања сваке од делатности у енергетском субјекту у складу са одредбама из члана 43. овог закона.

XIII АГЕНЦИЈА ЗА ЕНЕРГЕТСКУ ЕФИКАСНОСТ

1. Оснивање и правни статус

Члан 146.

Образује се Агенција за енергетску ефикасност као посебна организација за обављање стручних послова на унапређењу услова и мера за

рационалну употребу и штедњу енергије и енергената, као и повећање ефикасности коришћења енергије у свим секторима потрошње енергије.

Агенција за енергетску ефикасност има својство правног лица.

Члан 147.

Агенција за енергетску ефикасност обавља послове који се односе на:

- 1) припрему предлога подстицајних мера за повећање енергетске ефикасности у поступку припреме Стратегије развоја енергетике;
- 2) припрему и предлагање програма и мера за подстицање ефикасног и рационалног коришћења енергије и прати њихово спровођење;
- 3) припрему предлога за спровођење енергетске ефикасности, искоришћавања обновљивих извора енергије и заштите животне средине;
- 4) припрему и предлагање техничких и других прописа који се односе на повећање енергетске ефикасности;
- 5) припрему критеријума за оцену ефикасности уређаја у коришћењу енергије и начин њиховог обележавања у складу са одговарајућим међународним прописима и стандардима;
- 6) пружање финансијске и техничке подршке у припреми и реализацији приоритетних пројеката енергетске ефикасности;
- 7) консултантске, саветодавне и едукативне активности у промовисању енергетске ефикасности;
- 8) друге послове у складу са законом.

Агенција за енергетску ефикасност једном годишње подноси извештај Влади Републике Србије о свом раду у претходној години са предлогом мера.

XIV ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Члан 148.

Инспекцијски надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство преко електроенергетског инспектора и инспектора опреме под притиском, у оквиру делокруга утврђеног законом.

Аутономној покрајини поверава се вршење инспекцијског надзора на територији Аутономне покрајине.

1. Инспекцијски надзор

Члан 149.

Инспекцијски надзор обухвата надзор над применом одредаба овог закона, других прописа и општих аката, стандарда, техничких норматива и норми квалитета које се односе на обављање енергетских делатности, пројектовање, грађење, одржавање и коришћење енергетских објеката, инсталација, уређаја, постројења и опреме у тим објектима, као и на квалитет енергије која се испоручује купцу.

Члан 150.

Послове електроенергетског инспектора може да обавља дипломирани инжењер електротехнике који има најмање пет година радног искуства у струци, положен стручни испит из одговарајуће области и који испуњава и друге услове прописане законом.

Послове инспектора за судове под притиском може да обавља дипломирани инжењер машинства који има најмање пет година радног искуства у струци, положен стручни испит из одговарајуће области и који испуњава и друге услове прописане законом.

Инспектор је самосталан у свом раду у границама овлашћења утврђених законом и другим прописима и за свој рад је лично одговоран.

Министар надлежан за послове енергетике ближе прописује образац и садржину легитимације инспектора.

2. Права и дужности електроенергетског инспектора

Члан 151.

Електроенергетски инспектор врши инспекцијски надзор над објектима за производњу, пренос и дистрибуцију електричне енергије и у другим објектима напона преко 1 kV, у складу са овлашћењима утврђеним овим законом.

Члан 152.

Електроенергетски инспектор има право и дужност да проверава:

- 1) да ли је прибављено одобрење надлежног органа за изградњу електроенергетског објекта, односно извођење радова на монтажи и уградњи инсталација, уређаја и опреме;
- 2) да ли је техничка документација за изградњу електроенергетског објекта, односно извођење радова на монтажи и уградњи инсталација, уређаја и опреме израђена у складу са законом, техничким и другим прописима;
- 3) да ли се изградња електроенергетског објекта, односно извођење радова на монтажи и уградњи инсталација, уређаја

и опреме врши у складу са законом, техничким и другим прописима;

- 4) да ли енергетски субјекти који обављају делатности производње, преноса и дистрибуције електричне енергије испуњавају прописане услове за обављање тих делатности;
- 5) да ли се електроенергетски објекти, уређаји и инсталације редовно одржавају и да ли се врши контрола инсталација, уређаја и опреме у складу са техничким прописима и стандардима;
- 6) да ли лица која рукују електроенергетским објектима и опремом и лица која раде на одржавању електроенергетских објеката и опреме испуњавају прописане услове за вршење тих послова;
- 7) уредност испоруке и квалитет електричне енергије која се испоручује купцима.

Електроенергетски инспектор врши и друге послове утврђене законом или прописом донетим на основу закона.

3. Права и дужности инспектора опреме под притиском

Члан 153.

Инспектор опреме под притиском врши инспекцијски надзор над енергетским објектима за: транспорт нафте и деривата нафте, транспорт и дистрибуцију природног гаса, производњу и дистрибуцију топлотне енергије, производњу и прераду нафте и гаса у складу са овлашћењима утврђеним овим законом.

Инспектор опреме под притиском врши надзор и над другим објектима који имају опрему под притиском кад је то утврђено другим законом.

Члан 154.

Инспектор опреме под притиском има право и дужност да проверава:

- 1) да ли је прибављено одобрење надлежног органа за постављање инсталација и уградњу уређаја и опреме под притиском;
- 2) да ли је техничка документација за уградњу и постављање опреме под притиском израђена у складу са законом, техничким прописима и стандардима;
- 3) да ли се уградња и испитивање опреме под притиском врши у складу са законом, техничким прописима и стандардима;
- 4) да ли енергетски субјекти који обављају делатности производње, дистрибуције и испоруке топлотне енергије и транспорта, дистрибуције и испоруке природног гаса испуњавају услове прописане законом за обављање тих делатности;

- 5) да ли се опрема под притиском редовно одржава и да ли се врши њена редовна контрола и испитивање у току експлоатације у складу са техничким прописима и стандардима;
- 6) да ли лица која рукују опремом под притиском и лица која раде на одржавању опреме под притиском испуњавају прописане услове за вршење тих послова;
- 7) уредност испоруке и квалитет природног гаса који се испоручује купцима.

Инспектор опреме под притиском врши и друге послове утврђене законом или прописом донетим на основу закона.

4. Овлашћења инспектора

Члан 155.

У вршењу инспекцијског надзора електроенергетски инспектор и инспектор опреме под притиском су овлашћени да:

- 1) наложе да се утврђене неправилности и недостаци отклоне у року који одреде;
- 2) обуставе изградњу енергетског објекта, односно постављање уређаја, постројења и инсталација или опреме под притиском ако:
  - у одређеном року нису отклоњене утврђене неправилности и недостаци;
  - се изградња енергетског објекта, уређаја, постројења и инсталација врши без одобрења надлежног органа или супротно техничкој документацији на основу које је издато одобрење.
- 3) забране употребу енергетског објекта, односно коришћење уређаја, постројења или инсталација или опреме под притиском ако:
  - рад енергетског објекта, уређаја, постројења или инсталације доводи у опасност живот или здравље људи и имовину;
  - ни по истеку рока утврђеног решењем о обустави употребе, односно коришћења објекта нису отклоњене утврђене неправилности и недостаци;
  - се енергетском субјекту одузме лиценца за обављање делатности у енергетском објекту због неиспуњавања прописаних услова, осим у случају из члана 49. ст. 1. и 4. овог закона.

Енергетски субјект, предузеће и предузетник коме је решењем инспектора наложено отклањање недостатака и неправилности дужан је да писмено обавести инспектора о отклањању недостатака и неправилности у року који је одређен решењем.

Члан 156.

Инспектор не може да израђује или да учествује у изради техничке документације и вршењу техничке контроле техничке документације за објекте над којима врши инспекцијски надзор и да врши стручни надзор над изградњом, односно извођењем радова на објектима над којима врши инспекцијски надзор.

Члан 157.

Енергетски субјект, предузеће и предузетник је дужан да омогући инспектору несметано извршавање инспекцијског надзора, да му дозволи улазак у објекте, да му стави на располагање све захтеване податке, документа и извештаје потребне за вршење инспекцијског надзора.

Члан 158.

На решење електроенергетског инспектора и инспектора опреме под притиском може се изјавити жалба Министру у року од 15 дана од дана пријема решења.

Жалба на решење из става 1. овог члана не одлаже извршење решења.

XV КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Кривична дела

Члан 159.

Ко самовласно прикључи објекте, уређаје или инсталације на преносни, транспортни или дистрибутивни систем казниће се за кривично дело затвором до три године (члан 64. став 1. овог закона).

Ко користи енергију без или мимо мерних уређаја или супротно условима утврђеним уговором у погледу поузданог и тачног мерења преузете енергије казниће се за кривично дело затвором до једне године (члан 64. став 2. овог закона).

2. Привредни преступи

Члан 160.

Новчаном казном од 50.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ енергетски субјект, односно друго правно лице ако:

- 1) не обезбеди тајност комерцијалних, пословних и других података до којих је дошао у обављању послова из своје надлежности, сходно члану 16. став 2, члану 97, члану 101. став 3, чл. 106, 113, 124, 128. и 133. овог закона;
- 2) не води засебне рачуне за сваку енергетску делатност од општег интереса, не изради биланс пословања и не обезбеди ревизију истог, сходно члану 43. ст. 2. и 3. овог закона;

- 3) отпочне да обавља енергетску делатност без прибављене лиценце, сходно члану 44. став 1. овог закона;
- 4) не изврши прикључење објекта купца на систем по налогу инспектора, сходно члану 56. став 3. овог закона;
- 5) не донесе и не објави правила о раду, сходно члану 94, члану 107. ст. 2 и 3, чл. 111. и 123, члану 127. став 3, чл. 134, 136. и 144. овог закона;
- 6) не обезбеди прописане оперативне резерве, сходно члану 114. овог закона;
- 7) не одржава унутрашње гасне инсталације, сходно члану 130. став 5. овог закона;
- 8) не омогући инспекцијски надзор, сходно члану 157. овог закона.

Новчаном казном од 20.000 до 200.000 динара казниће се за привредни преступ и одговорно лице у енергетском субјекту, односно другом правном лицу.

3. Прекршаји

Члан 161.

Новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај енергетски субјект, односно друго правно лице ако:

- 1) не достави потребне податке и документацију, сходно члану 16. став 1. овог закона;
- 2) не закључи уговор, сходно члану 42. став 3, члану 56. став 1, члану 81. став 1, члану 83, члану 104. став 3, члану 116. став 3. и члану 138. став 2. овог закона;
- 3) не одлучи по захтеву купца за прикључење објекта у року из члана 52. став 2. овог закона;
- 4) не прикључи објекат купца на преносни, транспортни односно дистрибутивни систем, сходно члану 56. став 2. овог закона;
- 5) не отклони сметње у снабдевању купца енергијом у року утврђеном чланом 60. став 2. овог закона;
- 6) онемогући овлашћеним лицима приступ мерним уређајима, сходно члану 62. овог закона;
- 7) не опомене купца писменим путем и не одреди му рок за отклањање неправилности, сходно члану 63. став 2. овог закона;
- 8) не омогући приступ енергетским објектима, сходно члану 77. став 2. овог закона;
- 9) поступа супротно одредби члана 79. ст. 2. и 3. овог закона;
- 10) не поступи у складу са чланом 155. став 2. овог закона.

Новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у енергетском субјекту, односно у другом правном лицу.

Члан 162.

Новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара казниће се предузетник, односно физичко лице за прекршај ако:

- 1) не омогући овлашћеним лицима приступ мерним уређајима, сходно члану 62. овог закона;
- 2) не омогући приступ енергетским објектима, сходно члану 77. став 2. овог закона;
- 3) поступа супротно одредбама члана 79. ст. 1, 2. и 3. овог закона;
- 4) не одржава унутрашње гасне инсталације сходно члану 130. став 5. овог закона;
- 5) не поступи по налогу инспектора или ако не обавести инспектора о отклањању недостатака у року утврђеном решењем, сходно члану 155. овог закона;
- 6) не омогући инспекцијски надзор, сходно члану 157. овог закона.

XVI ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 163.

Председник и чланови Савета именоване се у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Влада Републике Србије ће у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона, доставити Народној скупштини предлог листе кандидата за избор председника и чланова Савета.

Савет ће се конституисати у року од 30 дана од дана избора.

Члан 164.

Агенција почиње са радом даном уписа у судски регистар.

Савет ће донети Статут Агенције, Пословник о раду Савета, акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних места и друга акта неопходна за организовање и извршавање послова Агенције, у року од 30 дана од дана конституисања.

Члан 165.

Агенција ће донети акта из члана 15. став 1. тач. 1), 2) и 3) овог закона у року од годину дана од дана почетка рада Агенције.

Члан 166.

Влада Републике Србије ће донети акт о условима испоруке енергије из члана 71. став 1. и акт о условима за стицање статуса

повлашћеног произвођача електричне енергије из члана 84. став 2. овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе, града, односно града Београда донеће акт о условима испоруке топлотне енергије из члана 71. став 2. овог закона, као и акт о условима за стицање статуса повлашћеног произвођача топлотне енергије из члана 139. став 2. овог закона у року из става 1. овог члана.

Члан 167.

Агенција за енергетску ефикасност почиње са радом даном уписа у судски регистар.

Даном почетка рада Агенција за енергетску ефикасност преузима сва средства, права, обавезе и запослене које је преузело Министарство рударства и енергетике у складу са одредбом члана 14. Уредбе о изменама и допунама Уредбе о генералном секретаријату и другим службама Владе Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 15/01, 16/01, 32/01, 64/01, 29/02, 54/02, 91/03, 95/03, 117/03, 130/03, 132/03, 23/04, 25/04 и 51/04).

Члан 168.

Министар ће донети акт из члана 30. став 2, члана 32. став 2, члана 47. став 3, члана 50, члана 114. став 3. и члана 150. став 4. овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 169.

Предузећа и предузетници који су са даном ступања на снагу овог закона уписани у судски регистар и обављају делатности које се, у смислу овог закона, сматрају енергетским делатностима, ускладиће своју организацију, рад и пословање са одредбама овог закона најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона и у истом року закључити уговоре о уређивању права и обавеза у обављању делатности од опшег интереса са надлежним органом, у складу са законом којим се уређују облици организовања и начин обављања делатности од општег интереса.

Члан 170.

Влада Републике Србије ће утврдити начин организовања енергетских субјеката за обављање енергетских делатности које су до дана ступања на снагу овог закона обављала јавна предузећа основана законом, односно јавна предузећа која су та јавна предузећа основала за обављање појединих енергетских делатности и донети акта о оснивању енергетских субјеката за њихово обављање у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, у складу са овим законом и Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса ("Службени гласник РС", бр. 25/00 и 25/02).

Члан 171.

Влада Републике Србије ће актом о оснивању енергетског субјекта за обављање делатности производње електричне енергије, дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом и делатности трговине електричне енергије за потребе тарифних купаца на територији Републике Србије утврдити начела организације, права и обавезе тог субјекта у погледу начина организовања обављања сваке од тих делатности и утврдити рокове за спровођење активности на усклађивању рада и пословања са одредбама овог закона.

Влада Републике Србије ће актом о оснивању енергетског субјекта за обављање делатности преноса електричне енергије и управљања преносним системом утврдити услове и начин унутрашњег организовања обављања делатности преноса електричне енергије и управљања преносним системом и функционалног раздвајања појединих активности у обављању тих делатности, као и рокове за спровођење тих активности.

Влада Републике Србије ће у поступку доношења аката из ст. 1. и 2. овог члана утврдити статус и правни положај предузећа (друштва капитала) која су основала јавна електропривредна предузећа за обављање делатности које се, у смислу овог закона, не сматрају енергетским делатностима и уредити начин остваривања оснивачких права у тим предузећима.

Члан 172.

Влада Републике Србије ће актом о оснивању енергетског субјекта за обављање делатности производње, транспорта, дистрибуције, складиштења и трговине нафтом, дериватима нафте и природним гасом, управљања транспортним, дистрибутивним и складишним системом за природни гас утврдити начела организације, права и обавезе тог субјекта у погледу начина организовања обављања сваке од тих делатности и утврдити рокове за спровођење активности на усклађивању рада и пословања са одредбама овог закона.

Члан 173.

До доношења аката Владе Републике Србије из чл. 171. и 172. овог закона, јавна предузећа основана законом и јавна предузећа која су та предузећа основала за обављање енергетских делатности настављају са радом у складу са прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона и оснивачким актом.

Члан 174.

До доношења прописа из члана 71. овог закона примењиваће се Одлука о општим условима за испоруку електричне енергије ("Службени гласник РС", број 39/01 – пречишћен текст, бр. 65/03 и 130/03) и Уредба о општим условима за испоруку природног гаса ("Службени гласник РС", број 60/93).

До доношења тарифних система из члана 70. став 1. овог закона примењиваће се Одлука о тарифном систему за продају електричне енергије ("Службени гласник РС", бр. 24/01, 58/01, 61/01 и 37/02).

До доношења прописа из чл. 70. став 1. и 71. овог закона прописе о општим условима и тарифном систему доносиће Јавно предузеће "Електропривреда Србије" на начин и по поступку утврђеним законом којим се уређује правни положај јавних предузећа и обављања делатности од општег интереса и статутом тог јавног предузећа.

Члан 175.

Јавна предузећа, други облици предузећа и предузетници који обављају енергетску делатност дужни су да прибаве лиценцу за обављање енергетских делатности у року од шест месеци од дана доношења прописа из члана 50. овог закона.

Члан 176.

Енергетски субјекти за пренос, транспорт, односно дистрибуцију енергије и постојећи купци дужни су да у року од две године од дана ступања на снагу овог закона закључе уговор којим ће уредити услове и начин преузимања мерних уређаја и мерно–регулационих станица купаца, као и начин регулисања имовинско–правних односа везаних за њихово преузимање.

Постојеће, а неисправне мерне уређаје купаца енергије који не испуњавају прописане техничке услове енергетски субјект из става 1. овог члана дужан је да замени, и да их као своја средства одржава, баждари и да обезбеђује редовно мерење у складу са чланом 54. овог закона.

Надлежни орган локалне самоуправе, града, односно града Београда прописује услове, начин, поступак и рокове за извршавање обавеза из ст. 1. и 2. овог члана који се односе на испоруку топлотне енергије.

Члан 177.

До одређивања минималне годишње потрошње енергије којом се стиче статус квалификованог купца, у складу са овим законом, минимална годишња потрошња енергије којом се стиче статус квалификованог купца износи 25 GWh за електричну енергију, 50 милиона метара кубних за природни гас, односно 5000 GJ за топлотну енергију.

Члан 178.

Лица која су до дана ступања на снагу овог закона положила стручни испит којим је извршена провера стручне оспособљености за рад на пословима одређеним овим законом по прописима који су били на снази у време њиховог полагања, као и лица којима је тим прописима признато право вршења одређених послова, испуњавају услове за вршење тих послова и према одредбама овог закона ако испуњавају и остале прописане услове.

Лица која немају положен стручни испит, а која на дан ступања на снагу овог закона обављају послове за које је услов положен стручни

испит, могу да наставе да раде на тим пословима уколико испуњавају остале прописане услове до полагања стручног испита, а најдуже до две године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 179.

До почетка рада Агенције по жалбама из надлежности Агенције решава Министар.

Члан 180.

Захтеви поднети пре ступања на снагу овог закона, о којима није донета одлука у првом степену, решаваће се по прописима који су били на снази у време подношења захтева.

Члан 181.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе:

- 1) Закон о електропривреди ("Службени гласник РС", бр. 45/91, 53/93, 67/93, 48/94, 69/94 и 44/95), осим одредаба чл. 5–20. тог закона;
- 2) Закон о транспорту, дистрибуцији и коришћењу природног гаса ("Службени гласник РС", бр. 66/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 12/96).

Члан 182.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".